

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^e JAARGANG

WOENSDAG 6 SEPTEMBER 1933

No. 923

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W. M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1,—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

5 SEPTEMBER 1933.

De nadering van de maandswisseling en hernieuwde inflatiegeruchten in Amerika, tot uiting komend in een verdere daling van Dollar en Pond, hadden een verstijvend invloed op de geldmarkt. Particulier disconto steeg daardoor in enkele dagen van $\frac{3}{4}$ pCt. tot $1\frac{1}{8}$ à $1\frac{3}{16}$ pCt. en callgeld liep op van $\frac{3}{4}$ tot 1 pCt. De geldbehoefte voor de maandswisseling was echter tenslotte veel geringer dan aanvankelijk verwacht, zoodat weder spoedig het aanbod van geld overwegend werd en de koersen terugliepen. Gisteren was callgeld weder voor $\frac{3}{4}$ pCt. verkrijgbaar, terwijl wissels voor $\frac{7}{8}$ pCt. plaatsing vonden. In de prolongatierente kwam geen verandering. De notering was 1 pCt.; meestal nominaal.

* *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels met f 2,9 miljoen te zijn gedaald; de beleeningen vertoonen een teruggang van f 364.000. Het voorschot aan het Rijk, dat de vorige week nog f 3,7 miljoen bedroeg, heeft plaats gemaakt voor één tegoed in rekening-courant van f 10,4 miljoen. De goudvoorraad is deze week met f 437.000 toegenomen; de voorraad zilver liep daarentegen met f 1,1 miljoen terug.

Onder de passiva der Bank breidde de biljetten-

circulatie zich met f 16,9 miljoen uit. De saldi in rekening-courant van anderen liepen daarentegen met f 35,7 miljoen terug, zoodat, de reeds vermelde toeneming van het tegoed van 's Rijks schatkist in aanmerking genomen, de daling van het totaal der saldi f 25,3 miljoen bedraagt. Het beschikbaar metaalsaldo is met f 2,6 miljoen toegenomen; het dekingspercentage bedraagt nagenoeg 81 pCt. evenals de vorige week.

* *

Op de wisselmarkt blijft de flauwe houding van het Pond nog steeds de aandacht trekken. Sinds eenigen tijd heeft de contrôle te Londen den Franschen Franc losgelaten; het gevolg was daling van het Pond en stijging van den Franc (81.60—80.50). Men was onbekend met de redenen, welke hiertoe geleid hadden en sprak er zelfs van, dat de middelen tot steun zoozeer waren geslonken, dat men niet langer kon opereeren. Nu is er echter gebleken, dat in Amerika, waar de handel in deviezen met het oog op kapitaalvlucht streng wordt gecontroleerd en waar dus vreemde valuta voor kapitaalvlucht moeilijk te krijgen is, in Ponden luidende effecten worden gekocht. Deze worden in Londen weder gerealiseerd en voor de opbrengst daarvan koopt men Fransche Francs. Het is dus achteraf heel verklaarbaar, dat de Engelsche autoriteiten voor deze Amerikaanse operaties haar middelen niet beschikbaar willen stellen. De \$/£ notering veranderde maar weinig en bleef rond de 4.55. Hier liepen Ponden verder achteruit — 7.91—7.80, maar sloten iets vaster 7.85. Dollars bleven met eenige schommelingen aan den flauwen kant: 1.73—1.71 $\frac{1}{2}$. Marken waren gezocht en konden van 59.05 tot 59.20 verbeteren. Register-Marken waren dooreengenomen hooger en konden enkele punten hooger noteeren. Fransche Francs waren natuurlijk hooger 9.71—9.73 $\frac{1}{4}$, slot 9.72. Belga's 34.60—34.69—34.62. Zwitsersche Francs veranderden uiteindelijk maar weinig: ca. 47.97. Lires handhaafden zich rond de 13.08. Peseta's ongeveer 20.70. Scandinavië met het Pond lager: Kopenhagen 34.80, Oslo 39.40, Stockholm 40.50. Finsche Marken 3.45. Canadeesche Dollars 1.65. Yen zakken steeds verder in: 47. Rupees 59.50.

Nadat er in het midden der week eenige vraag naar Ponden op één- en drie-maanden was geweest, zijn gisteren de termijn-marges weder wat ingekrompen; slot $\frac{5}{8}$ en $2\frac{1}{4}$ c. agio; tegenover de voorafgaande week dus maar weinig verandering. Termijn ligt iets vaster; het disagio is tot $\frac{1}{2}$ en 1 p. terugge-loopen.

Op de goudmarkt hier te lande blijft het rustig. De groote vraag, die te Londen tot uitdrukking komt, maakt het voor de Nederlandsche handelaren nog steeds zeer moeilijk mede te dingen. Gisteren noteerde men 131/-, wat op een Nederlandschen prijs van ca. f 1.654 uitkomt. Baren noteerden f 1.649; Eagles 2.50 $\frac{1}{2}$ en Sovereigns 12.22 $\frac{1}{2}$.

SUIKER ONDER HET CHADBOURNE-PLAN.

Het ziet er droevig uit met het Chadbourne-plan. Zij, die bij de aanvaarding van dit beperkingsschema, waarschuwdten tegen het koesteren van heilsverwachtingen en die meenden, dat de opzet tot mislukking gedoemd was, hebben gelijk gekregen. Er is niets bereikt! Zelfs een tijdelijk suikertekort met als gevolg hogere prijzen, dat mogelijk werd geacht, is uitgebleven. In den tijd van de aanvaarding van het plan noteerde witte kristalsuiker loco Rotterdam/Amsterdam f 5,75 per 100 KG., de VISP verkocht toen op Java superieure hoofdsuiker tot f 6,25 à f 6,37½, thans is de prijs in Nederland f 5,25 en biedt de NIVAS op Java tot f 5,75 aan met reducties voor suiker, bestemd voor de Oostkust van Britsch-Indië van 75 cent, voor de Westkust van 25 cent. De Javaoogst werd voor 1934 beperkt tot pl.m. 500.000 ton; in 1935 zal waarschijnlijk in het geheel niet worden geoogst.

Cuba is er niet beter afgekomen. Daar is de ellende van de bevolking zoo hoog gestegen, dat een revolutie voor wat afleiding zorgen moest. Nu zal een nieuwe Regeering probeeren het beter te doen dan de vorige. De President echter, die na het herstel van de rust in functie trad, zal de suikerprijzen niet kunnen verbeteren; het staat dus te vreezen, dat het hem zal gaan als zijn voorganger en dat hij er over eenigen tijd uitgegooid zal worden.

Java en Cuba lijden onder hetzelfde euvel. De natuurlijke afzetgebieden van deze landen geven de voorkeur aan eigen suiker boven goed en goedkoop vreemd product. Daartegen is geen remedie. Al betalen de verbruikers ook nog zulke hoge prijzen, dat geeft niets voor de wereldmarktnotering, want deze wordt gedrukt door de zware rechten. Al zouden de consumenten ook nog zoo graag wat meer willen verteren, dat geluk wordt hun niet gegund, daar de prijzen te sterk den invloed van tarieven en accijnzen ondervinden. Men moet geduld hebben tot de toestanden zóó waanzinnig worden als ze bij tarwe geworden zijn. De invoerlanden moeten hun producties eerst uitbreiden tot er een teveel is en uitvoer noodzakelijk wordt; dan voelen de Regeeringen zich gedwongen uitvoerprijzen te betalen om de boeren te beschermen tegen de ondragelijke exportverliezen en het spel der dwaasheden is volmaakt. Men sluit het buitenlandsche product uit door invoerrechten, maakt deze prohibitief, zoodat geen sou belasting wordt ontvangen, men laat daarna de belastingbetalers, die gedwongen worden dure producten van het land te verbruiken, nog premies betalen om die producten hoog in prijs te houden.

Zoover komt het met suiker waarschijnlijk over niet te langen tijd en er is een zwakke kans, dat een wereldconferentie dan een matig succes hebben zal. Het is ook mogelijk, dat het tegen dien tijd de hoogste economische wijsheid zal zijn om producten alleen voort te brengen in landen, die daartoe het minst geëigend zijn, en dat wij bijv. in Nederland in broeikas koffie, thee en riet planten, terwijl wij ons in koelhuizen op Java toeleggen op de teelt van bloembollen, boerenkool en suikerbiet. Wij zullen dit ideaal der autarkisten niet zonder schokken bereiken. Stellig zal op den weg erheen Amerika zoo nu en dan boos worden en economische stellingen omtrent afschaffing van handelsbelemmeringen poneeren. Zoo deden althans de vertegenwoordigers van dit land op de tarweconferentie in Londen en daar bereikten ze eenig resultaat door met dumping te dreigen als de

INHOUD.

Blz.

SUIKER ONDER HET CHADBOURNE-PLAN door <i>Th. Lighthart</i>	694
De wijziging van de Crisis-invoerwet door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	696
De economische beteekenis van de monopolierechten op granen door <i>Ir. A. Baars</i>	697
De positie der Nederlandsche kunstzijde-industrie op de wereldmarkt	698
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Duitsche grootbanken in 1932 door <i>Dr. H. C. Strohmayer</i>	700
AANTEKENINGEN:	
Snelle ontwikkeling van de Britsch-Indische suikerindustrie	703
Rotterdam in het eerste halfjaar van 1933	704
De invloed van de depreciatie op de productie van geraffineerde metalen	704
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	705—710
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

verworden wereld niet in wilde zien, dat het rationeel is de goede tarweproducenten een aandeel in de productie te laten behouden. Het is typeerend, dat dit zoo krachtig betoogd worden moest, maar wij zijn nu eenmaal afgedwaald van de economie onzer vaders; vrijhandelaren pleiten tegenwoordig voor tarieven en het protectionistische Amerika begint aan den lijve te voelen, dat protectie ook wel nadeelen hebben kan. Helaas, ziet men daar de nadeelen nog maar alleen, als ze heel duidelijk naar voren treden en als men er zelf de directe dupe van wordt. De stellingen, die er voor tarwe gelden, worden er voor suiker genegeerd.

Amerika breidt zijn bietenaanplant voortdurend uit en zorgt er bovendien voor, dat de door hem beschermde rietlanden elk jaar meer voortbrengen. Waar dus de goede suikerproducenten zich door den Amerikaan Chadbourne lieten verleiden een sterke beperking toe te passen, zorgde Amerika voor de vervanging van de uitvallende goedkope suiker door dure. De cijfers in de onderstaande tabel zijn daar om dit te illustreeren.

Cuba heeft door deze politiek een flink deel van zijn normalen afzet verloren en het land is gedwongen met zijn overschotten de wereld af te zoeken om koopers te vinden. Velen van die koopers zijn echter door den besmettelijken autarkie-waan bevangen en willen zoo weinig mogelijk suiker importeeren. Zij willen voortbrengen, al zouden zij aan elk pond suiker de waarde van tien ponden tot wereldmarktprijs verliezen. Engeland bijv., een dure producent, breidde zijn aanplant bieten met 33 pCt. uit en kwam zoo 39 pCt. boven het gemiddelde van de jaren 1927—1931.

Daartegenover paste de goedkope producent Java een restrictie toe van 52 pCt. ten opzichte van het jaar 1931/'32 en van 50 pCt. ten opzichte van het gemiddelde over 1926/'27—1930/'31 en zal, zooals hierboven gemeld, voor 1934 en 1935 nog tot veel krachtiger beperking overgaan. In ronde cijfers liep de opbrengst daar nu reeds van 2.700.000 ton tot 1.400.000 ton, dus met 1.300.000 ton, terug. Britsch-Indië, veilig werkende achter een hoogen tariefmuur, verhoogde haar productie met 17 pCt. ten opzichte van het vorig jaar en met 54 pCt. ten opzichte van

Productie in tons.

Jaar	Inlandsche bietsuiker	Louisiana	Florida	Portorico	Philippijnen	Hawaii	Maagden- eilanden	Totaal
1928/'29	938.000	118.000	—	530.000	741.000	844.000	4.000	3.176.000
1929/'30	902.000	178.000	—	773.000	774.000	826.000	6.000	3.419.000
1930/'31	1.076.000	164.000	24.000	703.000	782.000	890.000	2.000	3.640.000
1931/'32	1.025.000	140.000	21.000	886.000	983.000	915.000	4.000	3.975.000
1932/'33	1.207.000	199.000	32.000	750.000	1.146.000	900.000	5.000	4.239.000

de periode 1926/27—1930/31. Dit beteekent een toename van rond 3.100.000 ton tot 4.700.000 ton dus van 1.600.000 ton.

Wat beteekent onder die omstandigheden Java's beperking? Zij wordt alleen door Britsch-Indië al meer dan ongedaan gemaakt.

Thans zou een beschouwing over het grove nadeel, dat door de in het kort beschreven suikerpolitiek aan de welvaart van onze noodlijdende wereld wordt toegebracht, op haar plaats zijn. Belangstellende lezers kunnen die echter wel zelf opstellen en dan daarbij met begrijpelijke ironie denken aan de wijze les door President Roosevelt dezer dagen in een radiorede uitgedeeld, dat men bij elke daad, die men verricht, moet bedenken of men er ook een buurman mee zou kunnen schaden.

* * *

Cuba en Java, de suikerproducenten bij uitnemendheid, blijken de volle last te moeten dragen van den chaos op de suikermarkt. Zullen zij daaronder bezwijken of zullen ze zich weer oprichten?

Hoopvol ziet de toekomst er niet uit!

Beide landen hebben groote voorraden, waarvoor zij geen afzet kunnen vinden. Het is menschelijk, dat onder deze omstandigheden een groeiende ontevredenheid is ontstaan, die in Cuba tot een uitbarsting leidde en op Java tot klachten over de NIVAS. Toen men daar de VISP vervangen had, kreeg men hoop daarmede ook de grootste moeilijkheden verdreven te hebben. Men verwachtte, dat de verkooppolitiek een geheel andere zou worden, dat de NIVAS de markt zou volgen, waarbij minder aandacht aan den prijs dan aan de vermindering der voorraden zou worden besteed. Niet ten onrechte had men de VISP verweten, dat ze achter de markt had aangelopen en herhaalde malen had getracht door onthouding de prijzen ten goede te beïnvloeden. Nu de afzet weer slecht gaat, hoort men vragen, of de NIVAS zich ook op zulke speculatieve banen gaat begeven. Er schijnt geen aanleiding te bestaan om deze vraag bevestigend te beantwoorden. Nog zeer onlangs verlaagde de NIVAS haar limites, maar ze bereikte daardoor geen nieuwe koopers. Men mag aannemen, dat zij voortdurend voeling met de markt houdt om na te gaan op welk niveau vernieuwde verkoopen mogelijk zouden zijn. Voor den buitenstaander is het gemakkelijk te decreteren, dat desnoods tot elken prijs verkocht moet worden, maar men vergeet, dat dan de prijs tot het nulpunt omlaag gedrukt zou kunnen worden, ja, zelfs tot een prijs, die de opslag- en verladingskosten niet op zou brengen, dus practisch beneden het nulpunt. Men kan de afname niet onder alle omstandigheden forceeren, en de suikermarkt is zóó flauw, dat het thans gevaarlijker is de vraag vóór te zijn, dan haar af te wachten.

Men moet echter door de voorraden heen! Dat de NIVAS dit inziet, blijkt uit haar plan om in 1934 niet te planten. Dit is een hardé maatregel, die wel bewijst, dat men tot groote opofferingen bereid is, dus dat men stellig geen bezwaar zou hebben tegen een zwaarder verlies op de voorraden, als men deze daarmee spuien kon.

Intusschen mag men wel bedenken, dat sluiting van een fabriek volstrekt niet beteekent, dat ze na een jaar weer heropend worden zal. De groote vraag blijft: wat zullen in de komende jaren de afnemers van het Javaproduct doen? Gaat Britsch-Indië voort haar productie in het huidig tempo op te voeren, dan zal dit land spoedig zoover zijn, dat import overbodig is en dat uitvoer noodzakelijk wordt. Het komt dan in de positie, waarin Frankrijk met tarwe is aangeland, het zal voor de keuze komen te staan uitvoerpriemtes te betalen aan de producenten of de prijzen door onderlinge binnenlandsche concurrentie te laten dalen tot een niveau, waarop de met kunst en vliegwerk in het leven gebrachte en gehouden industrie niet kan bestaan.

Men sluit te gaarne de oogen voor het gevaar, dat Britsch-Indië het punt van zelfgenoegzaamheid voor suiker bereiken zal en vergeet daarbij, dat in onzen anti-economischen tijd niets te dwaas is om waar te worden.¹⁾ De hooge tariefmuren bestaan nu eenmaal, de industrie is als onkruid opgeschoten en men zal de tarieven voorloopig niet verlagen, omdat men daarmede het tegennatuurlijke product, dat men gefokt heeft, zou vernietigen. Eerder zullen de invoerrechten stijgen, daarbij bescherming gevende aan een steeds grootere industrie en terwijl Java een jaartje rust neemt om de voorraden van zich af te wentelen zal het aloude afzetgebied verdwijnen. Dit beteekent niet, dat men dus maar doormalen moet, maar alleen dat men zich geen illusies mag maken omtrent het resultaat van het stilliggen.

Zoolang de wereld niet tot bezinning komt, moet men er rekening mee houden, dat een groot deel van het aangewezen afzetgebied voor Java gesloten blijft, dat Japan, Britsch-Indië en Australië steeds minder zullen koopen en dat slechts een zwakke hoop gevestigd mag blijven op het chaotische China. De uitvoer van Java zal dus blijvend verkleind moeten worden en het liquidatie-proces, dat reeds aangevangen is, zal noodwendig voort moeten gaan. In de laatste maanden faillieerde één fabriek en werden een viertal tot liquidatie gedwongen; dit is slechts een begin, er moeten nog vele volgen. Natuurlijk zal de geheele industrie niet vernietigd worden en een kern zal blijven bestaan. Om dit te bereiken zal men echter nieuwe afzetgebieden moeten vinden, die de aloude gedeeltelijk kunnen vervangen. Dit is een moeilijk vraagstuk, want de suiker, die zich verder van huis zal moeten begeven, krijgt zwaardere vrachten te dragen en moet in concurrentie treden met productielanden, die hun natuurlijk afzetgebied verdedigen. Daarenboven zullen noodwendig Java en Cuba elkaar hier en daar ontmoeten, wat tot scherpen strijd aanleiding geven kan.

De witte Javasuiker is voor Europa niet geschikt en moet daar nog een keer omgesmolten worden. Men heeft echter een procédé gevonden om op Java raffineerde te maken. Dat is een winst; maar men vergeet niet, dat deze suiker vermoedelijk plaatsing op de Europeesche markten zal moeten zoeken. Daar zal ze veelal stuiten op speciale rechten op geraffineerde suiker en bovendien moeten strijden tegen Europeesche suikers, die goed worden beschermd. De bieten-cultuur zal zich waarschijnlijk na een korte inzinking in Europa weer gaan uitbreiden en de hoeveelheid suiker, die geïmporteerd moet worden zal dan weer dalen. Toch is het nieuwe product een uitkomst, het versterkt eenigszins de positie van Javasuiker. Het is dan ook noodig om de fabricage van raffineerde te bevorderen, opdat de afzetmogelijkheid stijgt, wat alleen reeds gebeurt door het feit, dat één soort meer ter markt kan worden gebracht. Het klinkt dan ook bevreedend, dat de NIVAS volgens binnenkomende berichten de productie van raffineerde niet bevoordert.

Men zal zich in de komende moeilijke tijden ook wel weer gaan toeleggen op het verwerken van afvalproducten. Het valt echter te betwijfelen, of op dit gebied veel te bereiken zal zijn. Ampas verwerken tot veevoer heeft weinig zin in een tijd van lage veevoerprijzen, de alcoholindustrie is in Indië al noodlijdend en het zou geen wonder zijn, als animo tot uitbreiding ontbrak, men kan echter zoeken of er nieuwe mogelijkheden zijn. Men heeft hier te doen met kleine middelen, die de suikerindustrie niet zullen kunnen redden; zij zullen echter eenige versterking geven. Men mag geen kans verwaarloozen om

¹⁾ Nadat bovenstaand artikel ter perse was, verscheen „The Economist” van 2 September met de mededeeling, dat volgens een officiële berekening Britsch-Indië in 1936 voor suiker „self supporting” zal zijn. Tb. L.

Men zie hierover de aantekening in dit nummer (Red.).

althans een deel van het eens zoo bloeiende bedrijf in stand te houden, in de hoop, dat binnen afzienbaren tijd de geesten in deze wereld weder verhelderd zullen worden, of dat de feiten tot het verlaten van de verderfelijke autarkische politiek zullen dwingen. Dan kan Java weer herrijzen, want dan her krijgen wetenschappelijke leiding, organisatie, vruchtbare bodem, gunstig klimaat etc. weer normale waarde.

* * *

Laten zij, die het suikerdrama volgen, zich ervan bewust blijven, dat het niet een op zich zelfstaande gebeurtenis is, doch een onderdeel van den economischen ondergang, waaraan gestaag overal wordt gewerkt. De dwaasheden, die de Java en Cuba suikerindustrieën voor een groot deel vernietigen doen haar satanisch werk op vrijwel elk gebied en Nederland is allang niet meer een nuchter en onschuldig toeschouwer.

Th. L.

DE WIJZIGING VAN DE CRISIS-INVOWERWET.

Het d.d. 18 Augustus jl. door de Regeering ingediende wetsontwerp tot wijziging der Crisis-invoerwet en de daarbij behorende toelichting wekken gemengde gevoelens. Naast bepalingen, die — gegeven het feit, dat men in de huidige, abnormale omstandigheden meent het contingenteringssysteem niet te kunnen ontberen — zeker een verbetering beteekeken, zijn er andere, die minder behaaglijk aandoen. Dit laatste geldt tevens enkele passages in de Memorie van Toelichting.

De wijziging heeft vooreerst de strekking om aan de Regeering meer vrijheid te geven ten aanzien van de basis der contingentering. Deze wensch is begrijpelijk. Het huidige contingenteringssysteem met evenredige aandeelen voor de onderscheiden invoerlanden op basis van den invoer in de laatst voorafgaande jaren leidt onvermijdelijk tot een zekere verstarring der internationale handelsbetrekkingen, hetgeen in een zeer dynamischen tijd, als waarin wij leven, slechts bedenkelijk kan worden geacht. Zoowel belangen van den consument, die gebaat is bij goedkoop inkoop en wiens belangen geschaad worden wanneer bepaalde contingenten den importeur belemmeren daar te koopen, waar zulks voor ons land op de beste wijze kan geschieden, als ook de verhouding tot andere landen, die in zeer ongelijke mate onzen uitvoer benadeelen en tegenover welke onder bepaalde omstandigheden een zekere discriminatie voordelig voor ons land kan zijn, eischen een soepeler stelsel dan dat van de thans vigeerende wet.

De vraag, waarop het in dezen echter vóór alles aankomt, is de wijze, waarop het nieuwe stelsel zal worden toegepast. De bedoeling van de wet blijft vóór en na het weren van *overmatigen invoer*. Bij de omschrijving van dit begrip volgt de Regeering verschillende criteria, die van zeer ongelijke waarde zijn. Wij zullen deze achtereenvolgens even nader beschouwen.

In de eerste plaats „zal bij het vaststellen van hetgeen overmatige invoer is, mede rekening gehouden moeten worden met den invoer in een voorafgaande periode, toen de gevolgen van de verstoringe importbelemmeringen in het buitenland nog niet merkbaar waren en valutadepreciatie practisch niet bestond”.

Wat de belemmering van den invoer in het buitenland met overmatigen invoer hier te lande te maken heeft, is niet recht duidelijk. Voor zoover echter de hier aangehaalde passage uit de Memorie van Toelichting betrekking heeft op dumping en valutaconcurrentie, is de gedachtengang begrijpelijker, al blijft zich de moeilijkheid voordoen, dat de belemmering van den invoer door contingentering steeds willekeurig is en zich in dat opzicht bij de bestrijding van dumping en valutaconcurrentie ongunstig onderscheidt van een compenseerend invoerrecht.

Het tweede criterium voor de contingentering wordt als volgt omschreven: „Daarnaast speelt de daling van de binnenlandsche koopkracht een groote

rol, waarmee bij de vaststelling van hoeveelheidscontingenten rekening moet worden gehouden, terwijl bij waardecontingenten eene prijscorrectie mede om deze reden noodig is.”

Tegen dit criterium, hetwelk ook reeds onder de oude wet werd gevolgd, moet bij voortduring ernstig bezwaar worden gemaakt. Als in een tijd van depressie de koopkracht in een land ten opzichte van bepaalde goederen afneemt en de producenten dezer goederen dientengevolge afzetmoeilijkheden ondervinden, zoo getuigt het van een geheel verkeerde politiek, wanneer men in die omstandigheden tracht om door invoerbelemmering den prijs der betrokken goederen hoog te houden. Kostprijsverlaging met het doel om het binnenlandsch debiet te behouden is in dergelijke gevallen nog steeds de aangewezen methode. Daarvoor uit den weg te gaan door middel van afweer van buitenlandsche concurrentie is niet anders dan *zuivere protectie*, een doel, waarvoor de Crisis-invoerwet te kwader ure door de Regeering is misbruikt.

Te zonderling doet dit tweede criterium aan, wanneer men bedenkt, dat juist deze Regeering, die immers verklaard heeft den gouden standaard te willen handhaven, alles in het werk zou moeten stellen om aanpassing van alle onderdeelen van het prijsniveau bij de deflatorische laagtegolf te verkrijgen. Wat de Regeering echter thans doet, is hinken op twee gedachten: eenerzijds vasthouden aan een geldstelsel, dat een druk op het kostenpeil en op de binnenslands afgezette goederen onvermijdelijk maakt, en anderzijds een groep van door haar bevoorrechte, voor de binnenlandsche markt werkende producenten in de gelegenheid stellen om op kosten van den binnenlandschen consument aan het bij handhaving van den gouden standaard noodzakelijk aanpassingsproces in belangrijke mate te ontkomen. De consequentie in deze politiek ontgaat ons. Wij kunnen, gelijk den lezers van dit weekblad bekend is, voor de monetaire politiek van deze Regeering na het mislukken der Londensche Conferentie niet gevoelen; indien men echter aan den gouden standaard blijft vasthouden en van eene o.i. rationeele correctie van de deflatie langs monetairen weg niet weten wil, zoo zal men bij de deflatie van de binnenlandsche koopkracht op andere wijze aanpassing moeten zoeken dan door het uitoefenen van een opwaartschen druk op den prijs van een aantal niet zonder willekeur gekozen artikelen, die op de minder koopkrachtige binnenlandsche markt afzet moeten vinden.

Het derde criterium der Regeering bestaat volgens de Memorie van Toelichting hierin, dat „waar mogelijk, rekening gehouden zal moeten worden met exportverliezen van de Nederlandsche industrie”.

Voor zoover dit beteekent, dat de producent bij vermindering van exportbescherming zal moeten genieten op de binnenlandsche markt, zijn de bezwaren, welke tegen een dergelijk standpunt kunnen worden geopperd, reeds in de kritiek op het tweede criterium der Regeering vervat.

Intusschen is met dit derde criterium blijkbaar nog iets anders bedoeld. De Regeering wenschte nl. in de toekomst de contingentering niet slechts te gebruiken als middel tot bescherming van de binnenlandsche markt, doch ook als retorsiemaatregel. De politiek van evenredige contingenten zal worden verlaten en in de plaats daarvan zullen in het vervolg eerst zekere algemeene minimum-contingenten worden vastgesteld, waarna dan, al naar gelang der omstandigheden en met bijzondere inachtneming van de vraag, welke exportmogelijkheden een bepaalde Staat aan ons land biedt, boven dit minimum speciale contingenten toegestaan zullen worden. Een nieuw lid, toe te voegen aan art. 2 der Crisis-invoerwet, zal deze materie beheerschen en luidt als volgt:

„Bij een besluit, als in het vorig lid bedoeld (d.i. een contingenteringbesluit), kan Onze Minister worden gemachtigd om boven de ingevolge het vorig

lid bepaalde contingenten bijzondere contingenten vast te stellen voor den invoer uit bepaaldelijk door hem aan te wijzen landen. Voor den invoer op grond van deze bijzondere contingenten kunnen door Onzen Minister voorwaarden worden gesteld, welke dienen ter bevordering van normale marktverhoudingen binnenslands."

De proportionele minimumcontingenten zullen uiteraard op een betrekkelijk laag niveau worden gesteld. De Regeering acht ze echter noodzakelijk, aangezien een vaststelling van de volledige contingenten voor ieder land afzonderlijk het gevaar van al te groote verstoring van den handel met zich zou brengen. Het wil ons voorkomen, dat ook het systeem van minimum- en extra-contingenten zeer storend zal werken; wij betwijfelen, of de optimistische toon, ten dezen door de Regeering aangeslagen, in allen deele gerechtvaardigd is.

De extra-contingenten zullen gebezigd kunnen worden als wapen in den handelspolitieken strijd. Zij vallen dus binnen het kader der retorsie-politiek. De onvoorwaardelijke meestbegunstiging zal er niet op van toepassing zijn; de Regeering motiveert dit door eene verwijzing naar het feit, dat ook andere landen in hun contingentenpolitiek de meestbegunstiging niet in acht nemen.

De contingententeering als onderdeel eener retorsie-politiek zal een ruimere toepassing kunnen vinden dan de maatregelen, waartoe de Retorsiewet de mogelijkheid opent. Deze wet toch slaat slechts op de gevallen, waarin geen handelsverdrag met meestbegunstiging bestaat. De contingententeering kan echter ook worden toegepast in gevallen, waarin zulk een verdrag wél bestaat.

De Regeering acht hiermee haar handelspolitieke outillage voorshands voldoende. De praktijk zal, aldus de Memorie van Toelichting, moeten uitwijzen, in hoeverre dit het geval zal blijken te zijn. „In afwachting van die practische ervaringen meent de ondergeteekende op dit gebied geen verdere voorstellen te moeten doen," aldus Minister Verschuur in de Memorie van Toelichting.

Dat het hier in tegenstelling tot de vrij beperkte Retorsiewet gaat om een zeer belangrijke wijziging van onze handelspolitiek, zal uit het bovenstaande wel duidelijk zijn geworden. Uitermate ruime bevoegdheid tot invoering van retorsie maatregelen en verlaten van de onvoorwaardelijke meestbegunstiging, zie daar de zeer ingrijpende koersverandering, waarom het hier gaat.

Wij behoeven na ons artikel over de Retorsiewet¹⁾ niet nogmaals op het gevaar eener handelspolitieke strijdpolitiek voor ons nationale bedrijfsleven te wijzen. Wanneer men bij deze politiek zekere, door ons aangegeven beginselen in acht neemt en er inzonderheid voor zorgt, dat geen eerste levensbenodigdheden en geen noodzakelijke en niet ook elders tot gelijken prijs verkrijgbare grond- en hulpstoffen voor het bedrijfsleven, het object van retorsie maatregelen worden, zijn onder bepaalde omstandigheden wellicht voordeelen met retorsie te behalen. Men moet het wapen echter alleen in handen geven aan eene Regeering, die bereid is zich naar deze beginselen te gedragen. Zulk een bereidverklaring hebben wij noode gemist in de toelichting tot de Retorsiewet. Hetzelfde moet helaas weder geconstateerd worden met betrekking tot de aanhangige wijziging van de Crisis-invoerwet. Niet zonder zorg moet daarom de toekomstige toepassing van deze wet worden tegemoetgezien, en zulks te meer, omdat reeds in het verleden de toepassing niet vlekkeloos was.

Dit klemt te meer, omdat volgens de aanhangige wijziging ook de wettelijke goedkeuring der contingententeeringsmaatregelen komt te vervallen. Slechts een mededeeling van de getroffen maatregelen, vergezeld van een toelichting, zal aan de Staten-Generaal worden overgelegd.

¹⁾ Zie Econ.-Stat. Ber. van 12 Juli jl.

Toegegeven zij, dat de bekrachtiging van contingententeeringsmaatregelen bij de wet in de praktijk dikwijls niet veel te beteekenen had en dat deze procedure bovendien ietwat omslachtig was. Thans wordt echter aan de Regeering alle macht in handen gegeven ten aanzien van een materie, waarvan het na de gegeven toelichting en na de tot dus verre opgedane ervaringen niet vaststaat, dat zij op de juiste wijze zal worden geregeld. Maakte de Toelichting der Retorsiewet reeds niet een ten volle bevredigenden, hoewel toch altijd nog zeer gematigden indruk, in de toelichting tot de wijziging der Crisisinvoerwet komen passages voor, die getuigen van verkeerd economisch inzicht en die dus wantrouwen in de toekomst alleszins wettigen. Daarom is het te betreuren, dat thans den Staten-Generaal wordt voorgesteld om het middel om de Regeering van een verkeerde gedragslijn te doen terugkeeren, uit handen te geven. De Crisis-invoerwet zal veel gevaarlijker kunnen zijn dan de in haar strekking meer beperkte Retorsiewet; het in deze laatste wet neergelegde beginsel van wettelijke bekrachtiging der te treffen maatregelen mag daarom uit de eerste zeker niet verdwijnen.

Te meer reden is er om de bekrachtiging van contingententeeringsmaatregelen bij wet te handhaven, omdat de Regeering voorstelt om de werking van de Crisis-invoerwet van 1 Januari 1935 tot 1 Januari 1938 te verlengen. Eene zoo aanzienlijke verlenging valt te betreuren en is niet noodig voor de technische uitvoering van het contingententeeringsstelsel. Het moge te verwachten zijn, dat de huidige abnormale omstandigheden nog wel geruimen tijd zullen aanhouden, zooals de Regeering opmerkt, met betrekking tot Crisiswetgeving kan niet genoeg worden aangedrongen op beperking van den geldigheidsduur daarvan. Het is veel beter zich de moeite van periodieke verlenging van crisiswetten te getroosten, zoo dikwijls zulk eene verlenging gewenscht schijnt, dan om ons economisch leven te lang te binden aan maatregelen, die slechts in tijden van nood te rechtvaardigen zijn, maar die verdwijnen moeten, zoodra zulks maar eenigszins mogelijk is. G. M. V. S.

DE ECONOMISCHE BETEKENIS VAN DE MONOPOLIERECHTEN OP GRANEN.

Door de oprichting der Graancentrale, die het monopolie heeft van den invoer van alle granen, meel, e.d. producten in ons land, heeft de regeering een verstrekkende maatregel getroffen tot steun van den landbouw. Niet de juridische zijde is hier belangrijk — omdat het in de bedoeling ligt vooralsnog invoervergunningen aan particulieren onbeperkt te verstrekken en de staatsorganisatie *niet* als kooper of verkooper te doen optreden — maar de economische zijde. Wij zullen hieronder trachten na te gaan in welke mate deze steun zal kunnen worden verleend in verband met de grootte van den invoer en de met granen bebouwde oppervlakte in ons land.

Het is niet mogelijk dit alles anders dan bij ruwe benadering te schatten, omdat men natuurlijk niet weet, op welke wijze de invoer zich onder de werking dier monopolierechten zal ontwikkelen. Daarbij komt, dat de praktijk in sommige opzichten restitutie der bij invoer betaalde rechten wel noodzakelijk zal maken. Nederland voert immers veel granen in, terwijl de uitvoer van onbewerkte granen practisch van geen beteekenis is. Wij voeren echter wel belangrijke hoeveelheden bewerkte granen uit, zoowel gepelde en gebroken als vermalen, terwijl ons land in normale jaren ook een belangrijk uitvoeroverschot van zemen, voergries en voergrint had.

Natuurlijk kan het nooit de bedoeling zijn door de heffing van monopolierechten bij den invoer van granen onze rijstpellerijen en meelfabrieken den export van hun producten onmogelijk te maken. Wij hebben daarom bij onze berekeningen aangenomen,

dat de monopolierechten alleen zullen drukken op de granen, die hier te lande worden geconsumeerd, maar dat zij bij export der verwerkingsproducten in den een of anderen vorm zullen worden gerestitueerd.

Schattenderwijze hebben wij bij onze berekeningen aangenomen, dat de invoer van granen met 25 pCt. zal verminderen, ten deele tengevolge van deze rechten, ten deele ook door de stelselmatige inkrimping van onzen veestapel, waarvan men eerst de laatste maanden de eerste resultaten begint te bemerken.

Van dezen grondslag uitgaande komen wij tot de volgende geschatte opbrengsten:

a. Tarwe, gedensureerde rogge, maïs, gerst, rijst en meel of bloem daarvan. De invoer dezer producten, verminderd met de uitgevoerde hoeveelheden, vnl. gepelde rijst en meel, bedraagt per jaar ca. 3,2 miljoen ton. Natuurlijk is dit cijfer een gemiddelde, want in- en uitvoer schommelen zeer sterk in verband met de oogsten, zoowel in ons land als in andere landen. Daar de monopolierechten hiervoor f 1.— per 100 KG. bedragen kan men dus de opbrengst der rechten op ruim f 30 miljoen per jaar stellen.

b. Haver en gort met een monopolierecht van f 3.— per 100 KG. De invoer bedraagt ongeveer 120.000 ton per jaar, opbrengst der rechten ca. f 3,5 miljoen.

c. Ongedensureerde rogge, waarvoor f 4.— per 100 KG. zal moeten worden betaald. Wij nemen aan, dat deze niet meer zal worden ingevoerd, omdat onze landbouwers in staat zullen zijn beneden den wereldmarktprijs plus f 4.— alle rogge te leveren, die in ons land voor brood wordt gebruikt.

d. Havermout met een monopolierecht van f 8.— per 100 KG. In 1933 is deze post voor het eerst in onze invoerstatistiek afzonderlijk opgenomen, vroeger was zij gecombineerd met haver-, maïs-, tarwe- en rijstvloeken. Het is dus niet na te gaan, hoeveel havermout er normalerwijze per jaar wordt ingevoerd in ons land, en wij hebben daarom die hoeveelheid op 4000 ton geschat, ongeveer 40 pCt. van de hoeveelheden van post 451 in vroegere jaren. De opbrengst zal dan f 320.000 bedragen.

Nemen wij hierbij nog in aanmerking den invoer van griesmeel, stijfsel e.d. producten in allerlei vorm, dan komen wij, bij vermindering van den import met 25 pCt., tot een *geschatte opbrengst der monopolierechten van nagenoeg f 26 miljoen per jaar.*

Een bedrag van deze orde van grootte zal dus ter beschikking komen van het Landbouw-Crisisfonds. Daarenboven zullen de prijzen op de binnenlandsche markt stijgen, in verband met de monopolierechten, die bij invoer worden geheven.

De tarweverbouwers ontvangen thans reeds den richtprijs, die gehandhaafd wordt door de verplichting tot menging van binnenlandsche tarwe bij de meelfabricage. De binnenlandsche prijs van broodrogge (ca. 100.000 ton) zal tot f 4.— boven den wereldmarktprijs stijgen, dus tot boven f 7.50 en ongeveer den prijs bereiken, dien de boeren op veenkoloniale gronden nu met den steun tezamen ontvangen. De haverprijs zal tot f 6.50 per 100 KG. stijgen. Voor de overige granen zal de prijsstijging slechts f 1.— per 100 KG. bedragen.

Ofschoon slechts een gedeelte van het in ons land verbouwde graan verkocht wordt, en dit zeer veel als veevoeder in het eigen bedrijf wordt gebruikt, zullen wij voorloopig een oogenblik aannemen, dat al het graan wordt verkocht.

Laten wij de tarwe buiten beschouwing, waarvoor de verbouwers tengevolge van de Tarwewet reeds een prijs ontvangen ver boven den wereldmarktprijs, die als loonend wordt beschouwd, dan zullen de roggeboeren, die niet door de Roggesteunwet 1933 worden geholpen, voor ca. 300.000 ton rogge bijna f 6 miljoen gulden meer ontvangen dan thans. (De totale roggeproductie is door minister Verschuur op 400.000 ton geschat, waarvan 100.000 ton onder de bovenvermelde steunwet viel). De haverproductie be-

draagt eveneens ongeveer 300.000 ton, hetgeen dus een meerdere opbrengst van bijna f 9 miljoen geeft. De productie van gerst en andere granen is gering, bedraagt slechts ca. 70.000 ton. Door de prijsstijging zouden de Nederlandsche landbouwers derhalve f 15 miljoen meer ontvangen dan bij de huidige prijzen en de bestaande steunwetten. Waar slechts een deel — naar schatting één derde — van al het graan wordt verkocht, en twee derden in het eigen bedrijf als veevoeder wordt gebruikt, *bedraagt het werkelijke voordeel voor onze landbouwers tengevolge van de prijsstijging dus ca. f 5 miljoen.*

Zoals uit de hoge monopolierechten op haver, die bijna 60 pCt. van den wereldmarktprijs bedragen, blijkt, ligt het niet in de bedoeling den verbouw van haver nog financieel te steunen. De prijsstijging van dit graan, die door de monopolierechten zal worden veroorzaakt, kan ook inderdaad als een voldoende steun aan de verbouwers worden beschouwd, die haver voor verkoop teelen. Men dient ervoor te waken, dat de verbouw van haver niet te sterk wordt uitgebreid, want wij voeren in normale jaren ongeveer een derde tot een vierde van de verbruikte haver in, zoodat te sterke uitbreiding van de haver-cultuur het gevaar van een overschot zou opwekken.

Alleen de verbouwers van rogge en gerst komen dus voor steun in aanmerking, de eerste evenwel voor zoverre zij geen rogge voor menselijke consumptie verkoopen, die voldoende in prijs is gestegen om de productie loonend te maken. Het gaat dus om een hoeveelheid granen van rond 400.000 ton, waarvoor steun van ca. f 30 à f 40 per ton noodig is. Het hiervoor benodigde bedrag is dus kleiner dan het door ons berekende van ca. f 26 miljoen, dat aan monopolierechten zal binnenkomen. Het ligt voor de hand te veronderstellen, dat deze reserve zal worden gebruikt om die takken van veeteelt schadeloos te stellen, die het zwaarst door de monopolierechten worden getroffen. De monopolierechten zullen in de eerste plaats op de vee- en pluimveeteelt drukken. Van de ca. f 26 miljoen zullen f 13,5 miljoen worden opgebracht door rechten op maïs en haver, die uitsluitend voor veevoeder worden gebruikt, terwijl bovendien ca. de helft van de ingevoerde tarwe ook voor dit doel wordt aangewend, hetgeen nogmaals een bedrag van f 2 miljoen geeft, dat door de veeteelt in eerste instantie moet worden betaald. Tenslotte wordt de gedensureerde rogge en het grootste deel van de gerst ook voor veevoeder gebruikt, zoodat van de f 26 miljoen ca. f 20 miljoen als belasting op veevoeder moeten worden beschouwd. Neemt de invoer dezer granen af, dan beteekent dit geen verlichting voor de veeteelt, omdat zij dan binnenlandsche granen zal moeten koopen tegen de wereldmarktprijzen plus monopolierechten.

Doordat binnenlandsche granen, in de eerste plaats haver, duurder worden, zal aan binnenlandsch graan, dat als veevoeder wordt gebruikt, ca. f 10 miljoen meer betaald moeten worden dan thans. Van de f 55 miljoen steun aan de graanverbouwers wordt dus in eerste instantie ca. f 37 miljoen, of twee derden, door veehouders betaald.

A. B.

DE POSITIE DER NEDERLANDSCHE KUNSTZIJDE-INDUSTRIE OP DE WERELDMARKT.

Men schrijft ons van bevoegde zijde:

De crisis in de kunstzijde-industrie, in 1928 begonnen tengevolge van een veel te groote uitbreiding van het productie-apparaat en waarbij zich later in steeds toenemende mate de gevolgen van de wereldcrisis deden gevoelen, heeft ook de Ned. kunstzijdeproducenten voor ongekend moeilijke problemen geplaatst. En nog steeds worden deze problemen groter. Voor een industrie, die, zooals de Nederlandsche kunstzijde-industrie, nog steeds voor 90 à 95 pCt. op export is aangewezen, behoeft dit geenszins te ver-

wonderen. Men zou zich eerder kunnen verbazen over het feit, dat Nederland zich tot nu toe zoo betrekkelijk goed op de wereldmarkt heeft kunnen handhaven.

De volgende tabel toont reeds op duidelijke wijze den toenemenden invloed van de crisis aan.

Uitvoer van kunstzijde (enkeldraads in streng en gespoeld).
netto gewicht totaal waarde gem. prijs per

Jaar ¹⁾	in tonnen	in f 1000	KG. in Gld.
1928	5.819	29.740	5.11
1928	6.618	28.039	4.24
1930	6.883	24.661	3.58
1931	7.514	20.123	2.68
1932	8.301	16.692	2.01
1933 Jan. t/m. Juli	4.653	9.290	2.—

¹⁾ Berekend naar gegevens uit de uitvoerstatistiek, waarbij de bruto hoeveelheden voor de jaren 1928—1931 werden herleid tot netto gewicht, onder toepassing van een, in de statistiek aangegeven, tarra van 25 pCt.

Het meest opvallende in deze tabel is de stijgende hoeveelheid geëxporteerd garen en de zeer scherpe daling van de totaalwaarde en van den gemiddelden prijs. Afgaande op deze cijfers, zou men tot de conclusie komen, dat de moeilijkheden uitsluitend bij de prijskwestie te zoeken zijn. Echter de afzet zelf, tegen de lage prijzen, bereidt ook van dag tot dag grotere moeilijkheden. Hierop komen wij nog nader terug; eerst zullen wij het verloop van den gemiddelden prijs bezien.

De scherpe daling van f 5.11 in 1928 tot f 2.— in 1933 doet de vraag opkomen, in hoeverre het aan de Ned. kunstzijde-industrie gelukt is dezen slag op te vangen. In de haussejaren was het slechts de kwestie zoo spoedig mogelijk de productie-capaciteit te vergrooten. Meerdere productie beteekende meer afzet en meer winst. De fabelachtige marge tusschen opbrengst en kosten had tot natuurlijk gevolg, dat aan het kostenvraagstuk slechts weinig aandacht werd besteed. Eerst door de geweldige daling der prijzen werd men gedwongen alles in het werk te stellen om den kostprijs omlaag te drukken. Het kostprijsvraagstuk kreeg nu de beteekenis van „to be or not to be”.

De resultaten, door de Ned. kunstzijde-industrie in haar streven naar kostenverlaging behaald, zijn zeer belangrijk. De kostprijzen van 1933 liggen 40—50 pCt. lager dan die van 1930, een resultaat, waarmede men inderdaad tevreden kan zijn. Het zou ons te ver voeren alle factoren, die bij deze verlaging een rol hebben gespeeld, te bespreken. ¹⁾ Slechts op één factor willen wij de aandacht vestigen. Het betreft hier een nieuwe productie-methode.

Volgens de vroegere methode werd de kunstzijde in strengvorm gebracht en deze strengen werden dan door meisjes naar de verschillende kwaliteiten gesorteerd. De cliënt verzocht dan de kunstzijdefabriek het garen voor hem te spoelen, of, en dit gebeurde het meest, hij spoelde de zijde zelf. Volgens de nieuwe methode kan de zijde direct op conische kruisspoelen gebracht worden. Dit geeft groote voordelen, zoowel voor den kunstzijde-producent als voor den verwerker. Voor den kunstzijde-fabrikant beteekent het o.a. wegvallen van een groot deel der sorteerloonen (voor het sorteeren der spoelen is veel minder personeel noodig dan voor sorteering van strengen zijde; vandaar het ontslag van een groot gedeelte van het vrouwelijk personeel) en verder een veel hooger percentage eerste kwaliteit, want dit percentage wordt gunstiger naarmate de zijde minder met de handen aangeraakt wordt.

De verwerker kon zijn spoeloonen besparen en kreeg een betere grondstof (o.a. minder knopen, hetgeen zeer belangrijk voor de kousen-industrie is) en wilde dus voor dezen opmaak meer betalen dan voor strengzijde, vooral daar deze opslag beneden de door hem vroeger betaalde spoeloonen bleef.

¹⁾ Een belangrijke factor is b.v. de daling van de prijzen der grondstoffen, als cellulose.

Voor de kunstzijde-industrie brengt deze nieuwe methode dus minder kosten en grootere opbrengst. In de uitvoerstatistiek loopt de post gespoeld garen dan ook sprongsgewijze omhoog. Voor de maand Juli 1933 bedroeg de uitvoer van gespoeld garen reeds pl.m. 33 pCt. van den totaal-uitvoer ¹⁾ en dit percentage zal nog belangrijk stijgen.

Het kostprijs-niveau voor de Ned. kunstzijde-industrie is nu op een punt gekomen, waarbij verdere verlagingen van beteekenis, zonder ingrijpende nieuwe ontdekkingen, uitgesloten moeten worden geacht. Maar de huidige basis stelt haar zeker in staat zich met haar concurrenten te meten. Een uitzondering dient te worden gemaakt voor de Italiaansche en Japansche industrie, wier kostprijzen, dank zij den veel lageren loonstandaard in die landen, nog aanzienlijk beneden die der Nederlandsche industrie liggen. Nu vallen de Italiaansche en Japansche producten wel in een lagere kwaliteitsklasse, maar vooral op de markt voor het z.g. normaalgaren en glanzende feinfadige zijde, waar Nederland deze beide concurrenten ontmoet, hebben Italië en Japan een belangrijken voor-sprong.

In elk geval heeft de Nederlandsche kunstzijde-industrie met het bereiken van het huidige kostprijs-niveau een belangrijken stap in de richting van een hernieuwde rentabiliteit gedaan. Alles zal nu afhangen van het verdere prijsverloop op de wereldmarkt en de ontwikkeling der afzetmogelijkheden.

De daling van den kostprijs is sterk tegengewerkt door de productiebeperking, waartoe ook de Nederlandsche industrie zich gedwongen zag. En hiermede komen wij tot de steeds groter wordende moeilijkheden, waarvoor onze kunstzijde-industrie zich bij het zoeken naar een afzet voor haar producten ziet geplaatst.

Het zijn voor een groot gedeelte dezelfde moeilijkheden, waarmede de geheele Nederlandsche export-handel te kampen heeft. Het wegvallen van geheele markten door sterke verhoogingen der invoerrechten (b.v. de Ver. Staten), belemmeringen in het betalingsverkeer, deviezenregelingen, verlaten van den gouden standaard, de groote verliezen daardoor geleden en de nieuwe concurrentie daardoor in het leven geroepen, vermindering van de credietwaardigheid der afnemers, de steeds feller wordende strijd op de vrije markten, het is tezamen een lange sombere reeks. Des te meer bewondering moet men hebben voor de verkooporganisatie van onze kunstzijde-industrie, aan wie het gelukt is den afzet, onder deze omstandigheden nog te vergrooten.

Uitvoer van kunstzijde (enkeldraads in streng en gespoeld).

Tijdvak	Netto gewicht in tonnen
1932 Jan. t/m. Juli	4.588
1933 " " "	4.653

Het zou ondoenlijk zijn hier elke afzetmarkt te bespreken. Wij doen slechts hier en daar een greep.

De groote belangrijkheid van de *Duitsche* markt voor den export van Nederlandsche kunstzijde blijkt reeds uit het feit, dat gedurende de jaren 1928—1931 ongeveer een derde van den totalen uitvoer naar Duitschland ging. Wel is dit percentage in 1932 tot 32.4 pCt. achteruit gelopen en daalde het in het tijdvak Jan.—Juli 1933 verder tot 20.3 pCt., maar nog steeds blijft Duitschland het belangrijkste afzetgebied. ²⁾ Bovendien vraagt de Duitse verwerkende industrie en speciaal de kousen-industrie een prima product ter verwerking. Naast de kwantiteit speelt dus ook de mogelijkheid van den afzet van eerste kwaliteit garens (matte zijde) op de Duitse markt een

¹⁾ Voor 1931 en 1932 was dit percentage resp. 5 en 13.

²⁾ Voor den uitvoer naar Duitschland in 1932 en 1933 gebruikten wij de cijfers van de Duitse invoerstatistiek. De Nederlandsche uitvoerstatistiek geeft sinds November 1932 geen landen van bestemming meer voor de rubriek kunstzijde.

grote rol voor de Nederlandsche kunstzijdeproducenten. Ook de prijzen gaven, dank zij het Viscose-syndicaat¹⁾, reden tot tevredenheid. De geheele positie van Nederland op de Deutsche markt is nu, door den strijd om het bestaan van het syndicaat, op losse schroeven komen te staan. Wanneer, in het gunstigste geval, een accoord wordt bereikt en het syndicaat dus blijft bestaan, zal dit een verlaging der quota voor de buitenlandsche syndicaatsleden, dus ook voor de Aku en H.K.I. beteekenen, terwijl ook de prijzen door een meerdere aanpassing aan het wereldmarkt-niveau, zullen dalen. Valt het syndicaat uiteen, dan zal vermoedelijk de Deutsche regeering de ontwijking van de Deutsche markt door verhoogde invoerrechten en contingentieering van den invoer trachten te voorkomen. De strijd op de andere markten, waarop de Nederlandsche industrie en de andere van de Deutsche markt verdrongen buitenlandsche producenten zich een meerderen afzet voor hun producten zullen zoeken, zal zich dan nog meer toespitsen.

De positie van Nederland op de Deutsche markt zal dus in ieder geval achteruit gaan. Vooral voor dat deel van onze kunstzijde-industrie, dat zich bijna uitsluitend op de productie van matte zijde heeft toegelgd en wiens belangen bij de Deutsche markt veel hoger liggen dan het gemiddelde percentage van 20 pCt., dreigen de gevolgen zeer ernstig te worden.

Als voorbeeld van een markt, die door verhoogde invoerrechten geheel verloren ging, noemden wij reeds de Ver. Staten. Werd in 1930 nog een hoeveelheid van 706.000 KG. naar de Ver. Staten geëxporteerd, in 1931 daalde dit cijfer reeds tot 159.000 KG., terwijl in 1932 dit getal praktisch het nulpunt naderde. Deze markt is dus voor onze kunstzijde-industrie verloren. Wel werden in Juli en Augustus van dit jaar weer eenige partijen naar de Ver. Staten verscheept, hetgeen te verklaren is uit het feit, dat de Amerikaansche productie tijdelijk de sterk gestegen vraag niet kon bijhouden, maar even plotseling als deze exportgelegenheid opkwam, verdween zij weer.

Niet alleen verloor onze industrie dit belangrijke exportgebied, maar ook ontmoet zij de Ver. Staten den laatsten tijd als gevaarlijke concurrenten op andere markten. In de Midden-Amerikaansche landen en Mexico beginnen de Amerikanen zich als geduchte concurrenten te ontpoppen. Door den lagen dollar-stand hebben de Amerikanen een belangrijken voorsprong; deze valuta-concurrentie plaatst de Nederlandsche industrie dus in deze gebieden voor nieuwe moeilijkheden.

Mexico was juist het voorbeeld van een land, waar het onze industrie gelukt was zich in den loop der laatste jaren een belangrijke afzetmarkt te veroveren. In 1930 exporteerde Nederland slechts 3000 KG. naar Mexico, terwijl in de eerste 10 maanden van 1932 reeds 251.000 KG. ter waarde van f 500.000 naar dit land werd uitgevoerd.²⁾ Een belangrijke compensatie dus voor de verliezen op andere markten geleden.

En nu komen, behalve de Amerikanen, ook de Japanners hier de markt bederven. De concurrentie van Japan wordt iedere maand gevaarlijker. Op steeds meer markten treden zij op en veroorzaken zij een verdere prijsdaling. Behalve op de Oostersche markten, ontmoet men ze reeds in de Zuid-Amerikaansche staten, vooral in Argentinië,³⁾ Midden-Amerikaansche landen, Mexico en op de Deutsche markt. Japan voerde in het 1e halfjaar 1933 naar Duitschland reeds een hoeveelheid van ca. 83.000 KG. uit. Door het optreden van Japan op de verschillende markten is dus ook onze industrie een gevaarlijken concurrent rijker geworden, een concurrent, die dreigt elke markt, waar hij verschijnt, grondig te bederven.

¹⁾ Zie het artikel „Het Deutsche Viscose-syndicaat” in Econ.-Stat. Berichten van 30 Aug. jl.

²⁾ Latere gegevens zijn niet bekend, daar, zooals reeds opgemerkt, onze uitvoerstatistiek voor kunstzijde geen landen van bestemming meer opgeeft.

³⁾ Argentinië is de belangrijkste afzetmarkt in Zuid-Amerika.

De afzetmarkt, die onze kunstzijde-industrie in Nederland zelf vindt, ontwikkelt zich den laatsten tijd op bevredigende wijze. De Twentsche fabrikanten komen tot het besef, dat zij nieuwe wegen moeten inslaan, hetgeen ook leidt tot een grooter verbruik van kunstzijde en verder plukt de geheele Ned. tricotage-industrie de vruchten van de contingentieeringen.

Zoo hebben wij hier en daar een greep gedaan om de positie van onze kunstzijde-industrie te illustreeren. Het algemeene beeld, dat de wereldmarkt te zien geeft, is er een van nog steeds dalende prijzen en moeilijken afzet. De toekomst geeft slechts weinig of in het geheel geen lichtpunten te zien. Toch mag men aannemen, dat onze kunstzijde-industrie zich op de wereldmarkt zal weten te handhaven. Verschillende factoren werken daartoe mede. Wij wezen reeds op den lagen kostprijs en noemen nu nog de uitstekende kwaliteit van het Nederlandsche product, dat terecht een wereldreputatie geniet, en de moderne outillage van het productie-apparaat. Wanneer de strijd op de wereldmarkt zich meer en meer in de richting van een „survival of the fittest” mocht ontwikkelen, dan geven wij onze industrie een goede kans.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE DUITSCHE GROOTBANKEN IN 1932.

Dr. H. C. Strohmayer te Berlijn schrijft ons:

Sedert de fusie van de Darmstädter und Nationalbank met de Dresdner Bank in 1932 omvat het stelsel van de Deutsche groote banken nog slechts vijf instellingen, wier balansen en verlies- en winstrekeningen hieronder met elkander worden vergeleken.

Een kort overzicht toont reeds aan, dat de balansen en verlies- en winstrekeningen van de banken zich op zeer verschillende wijze hebben ontwikkeld.

De *Berliner Handels-Gesellschaft* neemt naar buiten in het kader der Deutsche grootbanken een aparte plaats in, in zoverre, dat zij een sterk gecentraliseerd bedrijf is zonder filialen of deposito-kassen. Om deze reden had de Berliner Handels-Gesellschaft reeds van den aanvang af niet te lijden van verliezen, die voortvloeien uit het gedecentraliseerd bedrijf. Hoewel de omzet van 1931 op 1932 van R.M. 20,4 tot 9,5 milliard daalde, bovenal als gevolg van het algeheele uitvallen van deviezentransacties, was de winst in 1932 grooter dan in het voorafgaande jaar, zoodat het dividend van 4 tot 5 pCt. kon worden verhoogd. De verbetering van de rentabiliteit houdt ten deele verband met de weder voor de eerste maal voorkomende winst uit effectentransacties, welke geen boekwinst door „Aufwertung” van de beursnoteringen of gerealiseerde stille reserves bevat.

De liquide middelen zijn sterk gestegen. Voor de verbetering van de liquiditeit was o.m. van beteekenis, dat de vermindering van de crediteuren niet met een toename van de acceptverplichtingen gepaard ging. De grootste daling onder de passiva vertoonen de door cliënten bij derden opgenomen credieten, waartegenover onder de activa een bijna evengroote afneming van de remboourscredieten staat. Hierin komt de achteruitgang van den buitenlandschen handel en ten deele ook de waardevermindering van het Pond Sterling tot uiting. Daarentegen is de wisselportefeuille gestegen, hetgeen voor alles aan rentabiliteitsoorzaken moet worden toegeschreven, daar de overige liquide beleggingen niet of slechts in zeer geringe mate rentedragend zijn. In den post wissels heeft een belangrijke verschuiving plaats gehad: chèques en handelswissels geven een achteruitgang met ongeveer R.M. 5 miljoen te zien, terwijl de schatkistbiljetten en schatkistwissels daarentegen met ruim R.M. 16 miljoen zijn gestegen. In dit opzicht hebben schaarschte aan materiaal in handelswissels en een hogere rentevoet van de schatkistwissels samengewerkt.

De *Reichs-Kredit-Gesellschaft* was de eenige groote bank, die in 1932 haar zaken heeft uitgebreid. Het aantal cliënten is van 6.231 tot 7.807, het aantal bij de bank gevoerde rekeningen van 8.400 tot 10.875 gestegen. Daarentegen zijn de omzetten echter, die reeds het jaar tevoren van R.M. 73 tot 48 milliard waren gedaald, in 1932 verder aanzienlijk achteruit gegaan. Dit moet ook hier uitsluitend aan den grooten achteruitgang van de zaken met het buitenland worden toegeschreven, daar de omzet van de bin-

nenlandsche zaken is gestegen. Als gevolg van de daling van de rentemarge en een toeneming van de hogere rente eischende crediteuren op langen termijn, toonen de winsten uit rente een kleine afneming. In sterke mate zijn daarentegen de uit de effectentransacties voortspruitende provisies gestegen. De effectenwinsten zijn, in afwijking met die van de Berliner Handels-Gesellschaft, niet op de verlies- en winstrekening opgenomen, dienden veel- eer voor afschrijvingen en voor het vormen van reserves.

De groote achteruitgang van de prolongaties en beleeningen op de balans moet uit het ontbreken van de officiële effectentransacties op termijn worden verklaard. De voorschotten op goederen en verscheepte goederen stegen voor alles, doordat de bank rembourscredieten aan bevriende provinciale banken ter beschikking stelde. Op de slechts weinig veranderde debiteuren hebben naar het oordeel van de directie zoodanige afschrijvingen plaats gevonden, als de huidige omstandigheden gewettigd doen schijnen. De verhooging van de crediteuren wordt daardoor verklaard, dat vele provinciale banken bij de Reichs-Kredit-Gesellschaft uit blijk van speciaal vertrouwen deposito's als suppletore liquiditeitsreserves onderhouden. De acceptverplichtingen zijn met bijna 50 pCt. gedaald, omdat de bank ten aanzien van de omvangrijke te harer beschikking staande deposito's naar verhouding slechts weinig van haar accept gebruik heeft gemaakt. De positie van deze bank is zeer liquide.

De balans van de *Commerz- und Privatbank* staat, ondanks de fusie met de Barmer Bankverein A.G. van verleden jaar in het teeken van een algemeene inkrimping van het bedrijf. De getalsterkte van het personeel is van 8.114 tot 6.617, het aantal rekeningen van 356.609 tot 317.102, het balanstotaal van R.M. 1.683 tot 1.591 miljoen en de omzet van R.M. 116 tot 86 milliard gedaald. De inkomsten uit hoofde van effectentransacties komen wederom niet op de balans voor. Bij de zeer aanzienlijke daling van de rente en provisie ten bedrage van R.M. 20,5 miljoen, moet in aanmerking worden genomen, dat vóór de vaststelling van de bedrijfswinst aanzienlijke afschrijvingen en reserves hebben plaats gehad en dat inzonderheid de rente- en provisievorderingen op dubieuze debiteuren niet in de winstrekening werden opgenomen.

De bank heeft van de door de wet geboden mogelijkheid gebruik gemaakt om dubieuze vorderingen aan de „Tilka“ (Tilgungskasse für gewerbliche Kredite) over te dragen, zoodat de aflossing daarvan over een langere reeks jaren verdeeld is. Ontrent den omvang van deze overdrachten mag de bank, op wensch der regeering, geen nadere gegevens verstrekken, doch zoowel het op R.M. 20—25 miljoen te ramen totaalbedrag als ook de jaarlijksche aflossingsquote moet vaststaan. De in het afgelopen jaar verkregen winst van R.M. 7,74 miljoen, die geheel aan de reserves ten goede komen, is in hoofdzaak hieraan toe te schrijven, dat als gevolg van verbetering van de organisatie en vereenvoudiging van het bestuursapparaat de verminderingen in inkomsten ten deele door aanzienlijke besparingen op de uitgaven konden worden gecompenseerd.

De veranderingen op de balans zijn bovendien nog te verklaren uit overboekingen tengevolge van de saneering van het vorige jaar. Het groote bedrag aan banksaldi van R.M. 90,39 miljoen aan het einde van 1931 is hieruit te verklaren, dat de vorderingen op de Rijksbank uit hoofde van de reconstructie als kassaldi waren geboekt. Voorts is de wisselportefeuille om dezelfde reden gestegen als gevolg van een toeneming der Rijksschatkistbiljetten. Het betreft hier ook aankopen ingevolge de vrij liquide positie en het gebrek aan handelswissels.

De voorschotten op goederen zijn met bijna R.M. 20 miljoen gedaald. De debiteuren in rekening-courant zijn betrekkelijk weinig achteruitgegaan. Het rekening-courantbedrijf der Bank kon zich op dezelfde hoogte houden, doch de geringe verandering van den post debiteuren houdt ook verband met het bevrozen van credieten. De crediteuren zijn met rond R.M. 68 miljoen gedaald, de achteruitgang is dus beperkt. Het aandeel van de buitenlandsche crediteuren bedraagt ongeveer 30 pCt., terwijl men hetzelfde percentage waarschijnlijk ook voor de debiteuren mag aannemen. Van het aandeelenkapitaal der bank behoort R.M. 11,16 miljoen aan het Rijk en R.M. 45 miljoen aan de Golddiskontbank.

Ook de *Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft* zag in 1932, evenals het jaar tevoren, van uitkeering van dividend af en gebruikte het grootste gedeelte van haar exploitatiewinst, ten bedrage van R.M. 27,3 miljoen voor afschrijvingen en reserves. Met het oog op de aanhoudende economische depressie oordeelde de directie het noodzakelijk, om niet alleen de nettowinst voor herwaardeeringen

te bezigen, doch ook van de opbrengst uit hoofde van rente en provisie een bedrag van R.M. 14,5 miljoen voor hetzelfde doel te reserveeren. De herwaardeeringen hadden betrekking op effecten, consortia, deelnemingen en debiteuren. De balans bevat thans stille reserves, die der directie voldoende voorkomen. Teneinde zich eenerzijds zelf de gewenschte vrijheid van beweging te verzekeren en om anderzijds meerdere aandacht aan insolvente debiteuren te kunnen besteden, heeft de bank een in verhouding tot de totale debiteuren gering deel van haar vorderingen in de „Tilka“ ingebracht. Dit stelt haar in staat om volgens de wettelijke bepalingen deze vorderingen tot haar volle nominale waarde onder de activa op te nemen en de daarop noodzakelijke afschrijvingen over een tijdvak van verschillende jaren te verdeelen.

Het opvallende feit van de verlies- en winstrekening is de daling van de totale kosten met ruim R.M. 20 miljoen. De handelsonkosten alleen daalden reeds van R.M. 112 tot 92 miljoen, vooral door inkrimping van de personeele uitgaven als gevolg van de vermindering van het aantal employe's van 18.060 tot 16.614. Voor 1933 wordt met een verdere kostenbesparing van R.M. 7 miljoen gerekend, waardoor de totale onkosten van de bank t.o.v. 1930 met R.M. 84 miljoen zouden dalen. Feitelijk is deze ontwikkeling een uitvloeisel van de rationalisatie als gevolg van de fusie met de Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft in 1930. Uitsluitend aan deze groote onkostenvermindering moet worden toegeschreven, dat, ondanks de daling van de inkomsten uit hoofde van rente en provisie, welke ook hier uit de verlaagde rentemarge en het verminderde credietvolumen voortspruit, de exploitatiewinst met R.M. 4 miljoen is gestegen. De winstcapaciteit van de bank blijkt duidelijk uit het feit, dat uit de netto-winst van 1932 een dividend had kunnen worden uitgekeerd.

Dat het balanstotaal een achteruitgang van R.M. 3.549 tot 3.259 miljoen te zien geeft, moet o.m. daaruit worden verklaard, dat de bank haar stelsel van de compenseering van de verschillende rekeningen van denzelfden cliënt sterk heeft uitgebreid. Ongeveer R.M. 80 miljoen zijn op deze zuiver technische wijze van de debiteuren- en crediteuren-rekening verdwenen. Voorts is de daling van de deposito's uitsluitend een gevolg van den achteruitgang van de buitenlandsche crediteuren van R.M. 685,9 tot 570,8 miljoen. Daarentegen zijn de deposito's van binnenlandsche banken en spaarbanken zeer sterk gestegen, namelijk van R.M. 90 tot 284 miljoen. Van de dollarleening werd op den vervalddag \$ 14 miljoen terugbetaald, terwijl het restant van \$ 10,4 miljoen tot 1 September 1934 werd verlengd. Onder de activa zijn de credieten van cliënten bij derden, evenals de voorschotten op verscheepte en opgeslagen goederen met R.M. 56 miljoen gedaald. Van dezen post komen R.M. 103 miljoen voor rekening van de financiering van invoergoederen, R.M. 162 miljoen dienen voor de bevordering van den uitvoer. De liquide middelen toonen bij groote verschuivingen in de afzonderlijke groepen een stijging met R.M. 14 miljoen. Deze ontwikkeling is des te merkwaardiger, daar de crediteuren en acceptverplichtingen met R.M. 228 miljoen zijn gedaald. De op deze wijze verkregen verbetering van de liquiditeit treedt nog meer op den voorgrond, indien men er rekening mede houdt, dat veel deposito's op korten termijn omgewisseld werden in deposito's op middelmatigen en langen termijn, omdat de rentedaling voor direct opvraagbare gelden den rekeninghouders noopte tot een meer rendabele belegging van hun geld.

De *Dresdner Bank*, wier aandeelenkapitaal zich tot dusverre voor R.M. 150 miljoen in handen van het Rijk en voor R.M. 50 miljoen in handen van de Golddiskontbank bevond, terwijl vrije aandeelhouders hiervan R.M. 20 miljoen bezaten, maakte in tegenstelling met de overige banken geen gebruik van de „Tilka“. In plaats daarvan werd het aandeelenkapitaal met R.M. 70 tot R.M. 150 miljoen en de reserve met R.M. 15 tot R.M. 15 miljoen verlaagd. Tezamen met R.M. 9,48 miljoen exploitatiewinst kwamen hierdoor R.M. 94,48 miljoen voor nieuwe afschrijvingen en reserves vrij. Bij dit besluit was vermoedelijk ook de omvang van het aandeelenkapitaal van invloed, dat met R.M. 220 miljoen in vergelijking met de kapitalen van de andere groote banken veel te groot was. Ook bij het nieuwe kapitaal zullen R.M. 165 miljoen eigen middelen tegenover rond R.M. 2,5 milliard aan vreemde gelden staan, terwijl deze cijfers voor de Deutsche Bank R.M. 167 miljoen en R.M. 2,8 milliard zijn. In totaal kregen de vereenigde instellingen Darmstädter und Nationalbank-Dresdner Bank door de speciale offers van het Rijk rond R.M. 630 miljoen voor dekking van verliezen en voor reserveeringen.

De cijfers voor den omzet werden niet bekend ge-

maakt, daar deze met die van het vorige jaar tengevolge van de fusie niet vergeleken kunnen worden. Tegenover den achteruitgang van de inkomsten met R.M. 23 miljoen staat een verlaging van de onkosten met R.M. 18 miljoen. Men hoopt de kosten in 1933 nogmaals met R.M. 12 miljoen te kunnen verlagen. Op de balans zijn de crediteuren met R.M. 238 miljoen gedaald, waarvan alleen de buitenlandsche schuldeischers met R.M. 100 tot R.M. 660 miljoen. Hiervan heeft nog steeds ongeveer de helft de van de Danatbank afkomstige rijksgarantie. Van de vermindering der crediteuren vormen R.M. 62 miljoen het bedrag aan schatkistbiljetten, dat aan het Rijk werd teruggegeven, hetwelk deze vóór de fusie als basis van de liquiditeit aan de Darmstädter und Nationalbank had gegeven. De daling van de kasmiddelen is o.m. een gevolg van de samensmelting van filialen, waardoor het mogelijk is een kleinere kas te hebben. De vermindering van de voorschotten op goederen is slechts een gedeeltelijke vermindering, zij is ten deele een gevolg van omboekingen. De afzonderlijk opgenomen rentedragende schatkistbiljetten van het Rijk stegen nog met R.M. 110 tot R.M. 410 miljoen, terwijl het jaar tevoren een gedeelte onder de debiteuren was geboekt. Zij zijn thans de voornaamste liquiditeitsreserve. De debiteuren zijn met R.M. 184,7 miljoen gedaald, hoewel op groote schaal voorschotten op goederen op deze rekening werden overgebracht. Daarbij heeft de bank nieuwe credieten verstrekt, bijna in dezelfde mate, als werd terugbetaald. Anderzijds echter werd de geheele winst uit hoofde van de nieuwe sanering voor afschrijvingen gebezigd. Daarbij gaat het, in tegenstelling met de Deutsche Bank, die een individueel debiteurenonderzoek bewerkstelligde, om globale reserves, die op schattingen omtrent de vermoedelijke verliezen bij de rond 56.000 credieten berusten.

Over het geheel moet 1932 voor de groote banken, evenals voor het geheele Deutsche bedrijfsleven als het laatste jaar van de crisis en als periode voor speciale gebeurtenissen worden beschouwd. Voor de algeheele sanering van de banken in de komende jaren treedt in de eerste plaats het vraagstuk van de wederverkrijging van een organische rentabiliteit op den voorgrond. Bovenal is het van belang om de reserves weder te versterken, eenerzijds om den omvang van het bedrijf en het eigen kapitaal in een betere verhouding tot elkaar te brengen en anderzijds om het particuliere element in het, door de saneringssubsidies in hooge mate onder invloed van

den staat gekomen bankwezen, weer op den voorgrond te brengen.

Afgezien van een hervorming van de rentepolitiek bestaat er een mogelijkheid tot verbetering voor de rentabiliteit van den kant van de inkomsten door de wederinvoering van de in andere landen gebruikelijke omzetprovisie in rekening-courant, die vóór den oorlog van 1°/₁₀₀ tot 1/2 pCt. werd berekend. Wat de uitgaven betreft, leveren de jaarverslagen aanknoopingspunten voor de nog niet overal gezonde verhouding tusschen bestuursapparaat en winst. Opmerkelijk is hier namelijk, dat de vermindering van het personeel bij de groote banken in verhouding groter was dan de afneming van het aantal rekeningen. Anderzijds is de omzet echter veel meer achteruitgegaan dan het aantal rekeningen is gedaald.

Hieruit moet in verband met andere gegevens worden afgeleid, dat de bedragen van den individueelen omzet gedaald zijn met als gevolg een ongunstiger verhouding tusschen arbeidskosten en omvang van den omzet. Nog steeds zou er ondanks alle rationalisatie, om overwegend traditioneele redenen een teveel aan bijkantoren enz. bestaan. De Deutsche Bank heeft het aantal depositokassen in 1932 slechts van 183 tot 180 verminderd, in Berlijn zelfs van 63 tot 65 verhoogd. De Dresdner Bank daarentegen heeft dit aantal na de fusie van 231 tot 188 verlaagd, in Berlijn van 111 tot 88. Zij heeft, ondanks haar veel geringer credietvolumen, een grootter filialenstelsel dan de Deutsche Bank.

De reorganisatie en consolidatie van het Deutsche bankwezen verkeert nog in een staat van wording. Voor het onderzoek naar talrijke daarmede verband houdende vraagstukken zal een groote bank-enquête worden ingesteld, welke kortgeleden door de Rijksbank voor den herfst van dit jaar werd aangekondigd. De ontwikkeling van de grootbanken heeft in den loop der laatste 20 jaren tot een concentratie geleid, waarbij het optimum van den bedrijfsomvang verschillende malen werd overschreden.

De Berlijnsche grootbanken bezaten einde 1913 150 filialen, einde 1929 echter meer dan 750, nadat zij intusschen 129 particuliere banken, 66 banken op

Balansen (in millioenen RM.)

	Berliner Handels-Gesellschaft		Reichskredit-Gesellschaft		Commerz- und Privat-Bank		Deutsche Bank und Disconto-Gesellsch.		Dresdner Bank	
	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932
Activa.										
Kas, Circulatiebank	8,74	7,63	40,88	41,37	107,27	26,95	183,44	106,58	85,74	70,48
Wissels en chèques	65,34	76,70	167,94	187,34	296,11	339,31	574,78	763,24	418,22	351,88
Nostro-tegoed b.bank.	41,40	32,73	24,81	32,47	77,78	59,15	93,61	78,55	152,08	46,07
Prolongaties en bel.	7,27	2,52	10,22	5,16	46,70	11,38	18,42	7,23	48,43	5,54
Voorsch. op goederen	92,45	69,16	88,25	93,20	220,50	201,35	344,24	288,63	480,91	311,15
Effecten	8,68	7,48	7,00	2,80	65,79	87,83	39,01	44,97	54,52	69,58
Consortia	7,71	5,73	5,20	4,20	20,86	18,75	68,90	66,60	61,81	73,36
Deelnemingen	5,94	5,90	3,25	3,00	16,10	13,14	57,36	54,58	49,31	68,00
Debiteuren	123,77	110,53	218,18	217,22	777,14	762,71	1.980,52	1.742,05	1.733,78	1.549,13
Grondbezit	7,30	7,25	3,00	3,00	53,02	59,38	105,73	105,27	49,00	59,50
Passiva.										
Aandeelenkapitaal	28,00	28,00	40,00	40,00	80,00	80,00	144,00	144,00	220,00	150,00
Reserves	10,00	10,00	20,00	20,00	30,00	30,00	25,20	25,20	30,00	15,00
Crediteuren	292,83	253,30	482,34	513,14	1.309,47	1.241,84	2.992,79	2.812,90	2.742,39	2.504,81
Accepten	36,26	32,32	21,21	10,85	179,17	154,69	273,18	225,12	438,08	346,35
Obligatie-leeningen	—	—	—	—	84,00	84,00	105,00	44,39	—	—

Verlies- en Winstrekeningen (in millioenen RM.)

Rente	6,71	5,79	6,76	6,72	38,44	29,63	77,82	77,15	57,50	47,88
Provisie	3,14	2,75	2,67	3,99	43,48	31,15	99,71	80,20	60,10	47,39
Winst op effecten ..	—	1,00	—	—	93,00 *)	—	2,51	1,39	300,00 *)	85,00 *)
Totale onkosten	6,25	6,37	7,66	7,81	54,20	52,94	159,36	133,10	103,78	85,39
Afschrijvingen	2,50	1,50	—	0,65	106,66	—	275,00	26,38	321,48	94,88
Netto-winst transp.	1,54	2,09	3,14	3,64	—	7,74	26,10	29,16	—	—
Dividend (RM.)	1,12	1,40	1,60	2,00	—	—	—	—	—	—
Dividend (o/o)	4	5	4	5	—	—	—	—	—	—
Transport	0,42	0,69	1,39	1,40	—	—	1,84	0,93	—	—

*) Saneeringswinst.

aandeelen in de provincie en 15 banken op coöperatieve grondslag hadden opgenomen. In de crisis is gebleken, dat de middelmatige en kleinere banken vaak beter weerstand aan de moeilijkheden hebben geboden dan de groote filiaalbanken. Derhalve wil men thans vaak de oplossing van het bankvraagstuk zoeken in een omvorming van de groote bedrijven, door decentralisatie in den vorm van het oprichten van regionale banken met een lokaal beperkte arbeids-sfeer.

Terecht heeft men tegen dergelijke plannen aangevoerd, dat — zooals de ervaring bij reeds bestaande soortgelijke instellingen heeft geleerd, het groote gevaar voor elke regionale bankinstelling in de eenzijdigheid en de vergroting van het risico ligt. De regionale bank kan haar risico's vaak niet voldoende over conjunctuurgevoelige takken van het bedrijfsleven van verschillenden aard verdeelen en ook in de beweging van de crediteuren werken de elkaar nivelleerende factoren veel minder krachtig dan bij een over het geheele land verspreide instelling. Inzonderheid ten aanzien van de ontwikkeling der liquiditeit kan een bank met filialen er rekening mede houden, dat de geldbewegingen, welke door de seizoenen intreden, niet in alle districten even sterk en terzelfder tijd optreden.

Bij de propageering van de regionale banken spelen, naast het argument van de vermeende gebrekkig gebleken bestandheid van de groote banken tegen de crisis, de klachten van de middelmatige en kleine bedrijven over te vergaande bevoordeeling van de groote credietnemers een belangrijke rol. De banken hebben getracht dit verwijt te ontzenuwen door in de laatste jaren statistieken te publiceeren over de credieten, die door haar verleend worden. De bewijskracht hiervan wordt echter reeds aanzienlijk verminderd door het feit, dat de opsomming slechts volgens aantal en niet volgens de bedragen plaats vindt. De Deutsche Bank noemt b.v. de volgende cijfers voor den omvang der door haar verleende credieten:

	in % van de totale credieten.		1932	1931
tot R.M. 20.000,—			7,5	7,8
van „ 20.000,— tot R.M. 100.000,—			12,7	13,4
„ „ 100.000,— „ „ 500.000,—			21,8	22,0
„ „ 500.000,— „ „ 2.000.000,—			23,0	24,0
boven „ 2.000.000,—			35,0	32,8

Deze cijfers toonen duidelijk aan, dat een verschuiving naar boven heeft plaats gevonden in de vermindering van het aandeel van debiteuren tot R.M. 20.000 en in de verhooging van debiteuren boven R.M. 2 miljoen. Indien men hiermede de cijfers van de credietverdeling naar de bedrijfstakken vergelijkt, dan blijkt, dat de credieten van die branches procentueel zijn gestegen, bij welke de algemeene vermindering van den bedrijfsomvang niet onmiddellijk tot uiting komt en de credietbehoefte niet in dezelfde mate met den omzet en de prijzen daalt. Op deze wijze is het aandeel van den mijnbouw en de ijzerindustrie van 9,9 tot 12,3 pCt. gestegen, het aandeel van den machine-, toestellen- en vaartuigbouw van 7,2 tot 9,0 pCt. Inzonderheid vond hier een sterke verschuiving in de grootte van de credieten naar boven plaats. Credieten tot 20.000 daalden van 6,5 pCt. tot 2,4 pCt., credieten van 500.000 tot R.M. 2 miljoen stegen van 36,8 tot 37,3 pCt., die boven R.M. 2 miljoen van 28,5 tot 32,3 pCt. Het crediet-aandeel daalde daarentegen b.v. bij de textielindustrie van 10,8 tot 9,3 pCt., het voedings- en genotmiddelenbedrijf van 12 tot 11,7 pCt., het crediet- en verzekeringsbedrijf van 7,9 tot 6,8 pCt.

De aandeelen van de afzonderlijke groepen van crediteuren bleken vrij onbeweeglijk te zijn. Het aandeel van particulieren in de vreemde gelden van de Deutsche Bank bedraagt thans 33,5 pCt. tegen een aandeel van slechts 8,8 pCt. in de credieten, het aandeel van het crediet- en verzekeringsbedrijf onder de passiva belooft 21,5 pCt. bij een aandeel van slechts

6,8 pCt. in de activa. Deze beide groepen vertegenwoordigen dus tezamen 55 pCt. van de crediteuren en slechts 15,6 pCt. van de debiteuren.

Indien na het bovenstaande het afsplitsen van deelen van de groote banken voorloopig nauwelijks aanbeveling verdient, dan schijnt het toch mogelijk, dat de banken aan de gerechtvaardigde klachten van haar cliënten door juiste organisatorische maatregelen ten minste ten deele tegemoetkomen. Teekenen hiervoor zijn reeds aanwezig. Zoo heeft b.v. de Deutsche Bank in het laatste jaar haar bedrijf verder gedecentraliseerd door grootere aansprakelijkheid van de filialen en door uitbreiding van de bevoegdheid tot zelfstandige credietverleening door haar leiders. Deze pogingen moeten nog worden gesteund door de in alle deelen van het Rijk gevormde landelijke en plaatselijke comité's. De Dresdner Bank beoogde hetzelfde doel door de invoering van het stelsel van hoofdfilialen, volgens hetwelk telkens het grootste filiaal van een district verstrekkende volmachten voor het geheele district krijgt.

AANTEKENINGEN.

Snelle ontwikkeling van de Britsch-Indische suikerindustrie.

In aansluiting op het artikel van den heer Th. Ligthart, dat men elders in dit nummer aantreft, en waarin gewezen wordt op de uitbreiding van de suikerindustrie in Britsch-Indië, laten wij hierover een beschouwing volgen, die wij aan „The Economist” van 2 Sept. jl. hebben ontleend.

Door middel van een machtigen stimulans in den vorm van een beschermend invoerrecht, ten bedrage van bijna 200 pCt., neemt de suikerindustrie in Britsch-Indië zoo'n groote vlucht, dat volgens een officiële raming het land binnen een viertal jaren vanaf de invoering van het beschermend recht, dat begin 1932 in werking trad, in eigen behoefte aan suiker zal kunnen voorzien.

Het is wellicht niet van belang ontbloeit om de statistische berekeningen na te gaan, waarop deze verwachting is gebaseerd. De productieraming voor 1932/33 omvat 251.000 tons van de oude fabrieken, vermeerderd met 100.000 tons van 27 nieuwe fabrieken, die in 1932 werden gebouwd, in totaal dus 351.000 tons. Men verwacht, dat de gezamenlijke productie van deze ondernemingen in 1933/34 tot 386.000 tons zal stijgen, waarbij nog komt de productie van 46 nieuwe fabrieken met een geschatte capaciteit van 200.000 tons, waardoor de geheele productie tot 586.000 tons zal stijgen en in 1934/35 op basis van een toeneming van 10 pCt. tot 646.000 tons.

Wanneer men de geraamde productie van de inheemsche suiker hierbij voegt, dan krijgt men een geraamde productie van alle soorten suiker in Indië, (met uitzondering van gur), welke sterk stijgt van 478.000 tons in 1931/32, tot 626.000 tons in 1932/33 tot 886.000 tons in 1933/34 en tot 946.000 tons in 1934/35. Indien men aanneemt, dat het verbruik ongeveer op het huidige niveau blijft — in 1931/32 bedroeg het 982.540 ton, welk cijfer voor 1932/33 daalde tot 928.095 tons, dan zal de Indische productie in 1934/35 ruw geschat tegen het verbruik opwegen en de officiële verwachting van de voorziening in eigen behoefte zal dan verwezenlijkt zijn.

De verdere uitbreiding van de Indische suikerproductie van 1934/35 af zal van verschillende factoren afhankelijk zijn, zooals de omvang, waarin de prijzen naar beneden kunnen zijn gedrukt, ondanks de invoerrechten, het toenemen van de binnenlandsche concurrentie, invloeden van meer algemeen aard, zooals het herstel van de koopkracht van de plattelandsbevolking, welke alleen kan plaats hebben als gevolg van een algemeene stijging der groothandels-prijzen.

In 1929/30 toen het jaargemiddelde van den prijs van Javasuiker te Calcutta 9 Rupees per „maund”

bedroeg en de bebouwers nog winstgevendende prijzen voor stapelproducten ontvingen, steeg het verbruik van suiker tot 1.324.923 tons; als gevolg van de verminderde koopkracht en de stijging van den suikerprijzen, daalde het verbruik in de laatste twee jaren met 400.000 tons. Het indexcijfer van groothandelsprijzen te Calcutta toont, dat tusschen Januari 1929 en April 1933, toen alle artikelen een procentueele daling met 42.1 te zien gaven, suiker slechts met 20.4 daalde, hetgeen automatisch tot een daling van het verbruik leidde; de belangen van den consument waren ondergeschikt aan die van den producent.

Tenslotte moge nog worden gewezen op den invloed van de nieuwe politiek op de handelsbalans van Indië. In 1926/27, toen de suikerinvoeren (behalve melasse) in totaal 826.900 tons bedroegen, liepen de hiervoor benodigde betalingen 18¼ crores rupees (1 crore = £750.000). Hoewel de invoer in 1930/31 tot 901.200 tons steeg, was de waarde tot 10½ crores gedaald.

Rotterdam in het eerste halfjaar van 1933.

De statistiek over handel, nijverheid en verkeer van Rotterdam over het tweede kwartaal van 1933, welke de Kamer van Koophandel en Fabrieken dezer stad thans in het licht heeft gegeven, maakt in de hoofdlijnen denzelfden indruk als door de cijfers over het eerste kwartaal werd gewekt. Terwijl de gegevens over de zeevrachten en de groothandelsprijzen over het algemeen nog wijzen op verderen teruggang, kan men met iets minder sombere gevoelens kennis nemen van de getallen, waardoor het verkeer en de andere vormen van bedrijvigheid in onze stad worden weergegeven. Zeker, er is nog op menig punt achteruitgang, doch zoo hier en daar merken wij toch ook teekenen op van herleving, welke soms zelfs zeer krachtig zijn. Verschillende secundaire gegevens geven blijk van een zekeren weerstand tegen de tendens van daling. Het aantal der gevoerde telefoongesprekken, der gewisselde telegrammen, het bedrag aan verkochte postwaarden, al deze meters van de levendigheid in het zakenleven wijzen in het thans laatstelijk voltooide kwartaal een peil aan, dat veel dichterbij ligt bij dat van het overeenkomstige tijdvak in het voorafgaande jaar dan wij den laatsten tijd gewoon zijn geweest. Het aantal der uitgesproken faillissementen wijst bepaald op een soort verstarring: over het tweede kwartaal van 1930, 1931, 1932 en 1933 zijn onderscheidenlijk 73, 88, 113 en 57 faillissementen uitgesproken. Wij moeten tot 1929 teruggaan om een zoo laag cijfer terug te vinden.

Wat de scheepvaart betreft, zien wij voor den geheelen Nieuwen Waterweg over het tweede kwartaal des jaars zelfs een toeneming van het aantal der binnengekomen schepen. Een bijna legendarische mogelijkheid! Voor Rotterdam alleen zijn de cijfers nog wat minder gunstig, doch steken zij toch niet al te slecht bij die over 1932 af. De groote winst is voor Schiedam geweest. Die heerlijkheid is nu echter voorloopig uit, sedert de verlaging met ingang van 1 Juli 1933 van de Rotterdamsche havengelden menig lijnschip weder van Schiedam naar Rotterdam heeft gelokt. Voor het oogenblik heeft het dus geen zin, om veel aandacht te wijden aan de verdeling van het scheepsverkeer over de verschillende havens in de Rijn-Maas-delta. Om dezelfde reden is het nu niet de tijd, om diep in te gaan op het verschijnsel, dat het aandeel van Rotterdam aan de scheepvaart van de gezamenlijke havens van het Koninkrijk al weder dieper is gezonken. Op den Rijn is eenige toeneming van het scheepsverkeer van en naar Rotterdam merkbaar geweest.

De vergelijkende havenstatistiek van de drie groote Noordzeehavens wijst voor het eerste halfjaar 1933, evenals over het enkele eerste kwartaal, op vooruitgang van Antwerpen en op daling van de bedrijvig-

heid in de haven van Groot-Hamburg. Vergeleken met 1932 houdt de Nieuwe Waterweg het midden met een bescheiden winst. Strekt men de vergelijking tot enkele jaren vroeger uit, dan blijft onze achteruitgang intusschen verreweg het grootst.

Eerste halfjaar	Antwerpen	Nieuwe Waterweg	Groot-Hamburg
Aantal der binnengekomen schepen.			
1930	5503	7551	9413
1931	5196	6949	9922
1932	4606	5950	9277
1933	4769	5817	8672
Netto-inhoud der schepen in tons.			
1930	9.943.000	12.824.000	11.015.000
1931	9.528.000	11.532.000	10.444.000
1932	8.268.000	9.029.000	9.116.000
1933	8.462.000	9.242.000	8.812.000
Goederenvervoer ter zee in tonnen.			
1930	11.121.000	20.977.000	12.928.000
1931	9.974.000	17.466.000	11.621.000
1932	8.449.000	11.808.000	9.841.000
1933	9.256.000	12.369.000	9.748.000

Wat de goederensoorten betreft, heeft Antwerpen vooral veel meer stukgoed getrokken, terwijl de Nieuwe Waterweg kan bogen op groteren aanvoer van hout en ertsen. De graanaanvoeren zijn in alle drie de Noordzeehavens teruggelopen. Zeer betreurenswaardig is, dat de haven van Rotterdam in den engeren zin opnieuw verlies heeft geleden op het stukgoed.

Vermelden wij tenslotte, dat in het Rijnverkeer langs Lobith de Duitse vlag voor het eerst sedert geruimen tijd weder op de tweede plaats is gekomen, daarmede de Belgische daarvan verdringende. In onze dagen van stijgende nationalisme is het zaak „la robe même de la patrie” ook aan de scheepsstevens nauwlettend in het oog te houden.

L.

De invloed van de depreciatie op de productie van geraffineerde metalen.

In verband met de vraag, die bij verschillende gelegenheden wordt gesteld, of de depreciatie van een valuta stimuleerend op de productie kan werken, is het van belang kennis te nemen van de gegevens, die in de onlangs verschenen jaarpublikatie van de „Metallgesellschaft A.G.” voorkomen.

Op basis van de cijfers voor de raffinaderijen werd in 1932 in landen met een gedeprecieerde valuta geproduceerd: 30 pCt. van de wereldaluminiumproductie, 34 pCt. van de wereldzinkproductie, 50 pCt. van de wereldkoperproductie, 57 pCt. van de wereldloodproductie en 85 pCt. van de wereldtinproductie.

Uit een vergelijking van de productiecijfers voor het jaar 1932 met de in de laatste 10 jaar bereikte hoogste jaarcijfers, bleek, dat op export georiënteerde productielanden, waar een valutadepreciatie had plaats gevonden, in staat waren de capaciteit van hun fabrieken — voor zoover men de werkelijk bereikte recordproductie met de productiecapaciteit gelijk stelt — in veel hogere mate te gebruiken dan het in landen met een stabiele valuta mogelijk was. Het bericht merkt hierbij op, dat het vanzelfsprekend aan een diepergaand onderzoek moet worden overgelaten, of dit verschijnsel uitsluitend of slechts ten deele door de depreciatie werd veroorzaakt. Het aan genoemde publikatie ontleende staatje laat dit verschijnsel duidelijk zien.

Productie van raffinaderijen in procenten van de hoogste productie in de laatste 10 jaren.

	Lood	Zink	Koper	Aluminium	Tin
Landen met gedeprecieerde valuta	76	75	60	57	49
Landen met stabiele valuta	50	42	35	52	41
Totale wereldproductie	62	49	44	54	47

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3 15 Aug.'33	Lissabon 6 13 Mrt.'33
Bk. (Bel. Binn. Eff. 3 15 Aug.'33	Londen 2 30 Juni'32
(Vrsch. in R.C. 3 15 Aug.'33	Madrid 6 26 Oct.'32
Athene 7 1/2 6 Juni'33	N.-York F.R.B. 2 1/2 25 Mei'33
Batavia 4 1/2 16 Aug.'33	Oslo 3 1/2 22 Mei'33
Belgrado 7 1/2 20 Juli'31	Parijs 2 1/2 9 Oct.'31
Berlijn 4 22 Sept.'32	Praag 3 1/2 25 Jan.'33
Boekarest 7 3 Mrt.'32	Pretoria 3 1/2 15 Mei'33
Brussel 3 1/2 13 Jan.'32	Rome 3 1/2 4 Sept.'33
Budapest 4 1/2 17 Oct.'32	Stockholm 3 1/2 1 Juni'33
Calcutta 3 1/2 16 Feb.'33	Tokio 3.65 2 Juli'33
Dantzig 3 6 Mei'33	Weenen 5 23 Mrt.'33
Helsingfors 5 4 Sept.'33	Warschau 6 20 Oct.'32
Kopenhagen 3 1 Juni'33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan.'31

WISSELKOERSEN.
OPEN MARKT.

	1933				1932	1931	1914
	2 Sept.	28 Aug./2 Sept.	21/26 Aug.	14/19 Aug.	29 Aug./3 Sept.	31 Aug./5 Sept.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	1-1/8	3/4-1/4	3/4	3/4-1/8	1/4-1/2	5/8-3/4	3 1/8-3/16
Londen Daggeld... Partic. disc.	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/2-1	3-3/4	13/4-2
Berlijn Daggeld... Partic. disc.	47/8-6	45/8-6	4 1/4-5 1/2	4 1/4-5 1/2	5 3/8-7	8 1/2-11	—
Maandgeld Part. disc.	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	5-6 1/2	—	—
Warenw... Partic. disc.	37/8	37/8	37/8	37/8	4 1/2	7 7/8-9 1/4	2 1/8-1/2
New York Daggeld 1) Partic. disc.	3/4	3/4-1	1	1	2-1/4	1 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 1 Sept. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
29 Aug. 1933	1.73 1/8	7.91 1/8	59.07 1/2	9.72 1/2	34.65	100 1/8
30 " 1933	1.74 3/4	7.96 1/4	59.12	9.73 3/4	34.67 1/2	100 1/16
31 " 1933	—	—	—	—	—	—
1 Sept. 1933	1.73 1/4	7.86 1/2	59.23	9.73 1/2	34.63	100
2 " 1933	1.72 3/4	7.82	59.21 1/2	9.73 1/2	34.64	99 1/2
4 " 1933	1.72	7.83 1/2	59.18	9.73	34.63	99 7/8
Laagste d.w.1)	1.71 1/4	7.81	59.02 1/2	9.71 1/2	34.57 1/2	99 1/8
Hoogste d.w.1)	1.75	7.97	59.25	9.74	34.72 1/2	100 1/8
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
29 Aug. 1933	47.92	—	7.36	1.50	13.08	20.68
30 " 1933	47.95	—	7.36	1.50	13.09	20.67 1/2
31 " 1933	—	—	—	—	—	—
1 Sept. 1933	48.—	—	7.36	1.50	13.05	20.70
2 " 1933	47.99	—	7.36	1.50	—	—
4 " 1933	47.96	—	7.36	1.49	13.09	20.71
Laagste d.w.1)	47.87 1/2	—	7.32 1/2	1.45	13.02 1/2	20.60
Hoogste d.w.1)	48.02 1/2	28.—	7.40	1.55	13.15	20.90
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
29 Aug. 1933	41.10	35.50	40.—	3.50	65	1.65
30 " 1933	41.20	35.60	40.10	3.50	65	1.65
31 " 1933	—	—	—	—	—	—
1 Sept. 1933	40.65	35.20	39.60	3.50	65	1.65
2 " 1933	40.50	35.—	39.40	3.46	65	1.64
4 " 1933	40.60	35.10	39.40	3.45	65	1.64
Laagste d.w.1)	40.15	34.65	39.10	3.40	—	1.60
Hoogste d.w.1)	41.25	35.75	40.25	3.55	65	1.70
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
29 Aug. 1933	4,56	5,59 1/4	34,10	57,50
30 " 1933	4,52	5,54 3/4	33,80	57,15
31 " 1933	4,52 1/2	5,37 1/4	33,97	57,35
1 Sept. 1933	4,53 1/4	5,62	34,15	57,75
2 " 1933	4,54	5,58	34,50	58,36
4 " 1933	—	—	—	—
5 Sept. 1932	—	—	—	—
Muntpariteit..	4,86	3,90 5/8	23,81 1/4	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	19 Aug. 1933	26 Aug. 1933	28 Aug./2 Sept.'33 Laagste	2 Sept.'33 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 3/8	97 3/8
Athene	Dr. p. £	587 1/4	575	550	590
Bangkok... Sh. p. tical		1 10 3/8	1 10 3/8	1 10 5/8	1 10 9/8
Budapest ... Pen. p. f.		19 1/4	18 3/4	17 3/4	19 1/4
Buenos Aires d. p. \$		42 1/4	43 1/4	43 1/4	44 1/4
Calcutta Sh. p. rup.		1/6 1/16	1/6 1/16	1/6 1/32	1 63/32
Constantin.. Piast. p. £		688	670	660	670
Hongkong .. Sh. p. \$		1 4 3/4	1 4 3/8	1 4 3/8	1 5 1/4
Kobe Sh. p. yen		1 2 5/16	1 2 9/16	1 2 1/8	1 2 3/8
Lissabon ... Escu. p. £		109 1/4	106	103 1/2	106 1/4
Mexico \$ per £		16	16 1/4	15 3/4	16 3/4
Montevideo d. per £		34	35 1/4	34 1/2	37
Montreal .. \$ per £		4.75 1/4	4.84 1/4	4.74	4.84
Rio d. Janeiro d. per Mil.		4 3/8	4 1/4	4 1/8	4 1/2
Shanghai .. Sh. p. tael		1/3 1/16	1 3 29/32	1 2 3/16	1 3 3/8
Singapore .. id. p. \$		2/3 15/16	2/3	2/3 15/16	2 4 1/16
Valparaiso 1). \$ per £		—	—	—	2 3 31/32
Warschau .. Zl. p. £		29 1/2	28 11/16	28	28 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N York 2)	Londen
29 Aug. 1933..	18	36 5/8	129 4 1/2
30 " 1933..	18 1/8	36 3/8	129 9 1/2
31 " 1933..	18	36 3/8	129 7
1 Sept. 1933..	18 1/16	36 5/8	130 8 1/2
" 2 " 1933..	18 1/8	—	131 3
4 " 1933..	18 1/8	—	131/-
5 Sept. 1932..	18 3/8	—	118/4
27 Juli 1914..	24 15/16	59	84,10 3/4

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	23 Aug. 1933	30 Aug. 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 11.971.476,46	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Juli 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 148.344,29	f 80.300,84
Voorschotten op ultimo Juli 1933 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 1.608.287,25	" 1.608.287,25
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 185.378.121,45	" 186.954.310,80
Id. aan Suriname.....	" 12.036.332,69	" 12.138.487,27
Id. aan Curaçao.....	" 5.631.887,47	" 5.588.148,97
Kaswrd. weg. credietverst. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	" 101.579.923,65	" 101.927.448,19
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeld-leeningen aan gemeenten (saldo) ..	" 23.097.173,58	" 21.133.615,93
	" 13.304.228,23	" 9.151.020,72
	" 44.105.547,08	" 44.008.747,08

Verplichtingen.

Voorshot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 331.997.000.—	f 331.997.000.—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 170.070.000.—	" 170.070.000.—
Zilverbons in omloop.....	" 1.476.509,50	" 1.468.614,—
Schuld op ultimo Juli 1933 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op. op die bel. en op de verm. bel.....	" 6.113.888,84	" 6.113.888,84
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) Id. aan andere Staatsbedrijven 1)....	" 8.620.565,68	" 8.553.045,04
Id. aan diverse instellingen 1)	" 85.553.800,—	" 86.049.019,59
	" 65.371,87	" 50.371,87
	" 102.538.685,65	" 102.519.159,61

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	26 Aug. 1933	2 Sept. 1933
Vorderingen:		
Saldo Javasche Bank.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorshot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. Schatkistpromessen	f 186.280.000.—	f 197.246.000.—
Schatkistbiljetten	" 1.000.000.—	" 1.000.000.—
Schatkistbiljetten	" 19.700.000.—	" 19.700.000.—
Muntbiljetten in omloop	" 1.400.000.—	" 1.349.000.—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds. Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank. Voorshot van de Javasche Bank....	" 7.431.000.—	" 8.684.000.—
	" 722.000.—	" 703.000.—
	" 1.188.000.—	" 1.380.000.—

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
29 Juli 1933..	710 2)	1.406	509	720	2.291
22 " 1933..	710 2)	1.062	597	721	2.282
15 " 1933..	708 2)	1.080	577	724	2.284
8 " 1933..	706 2)	1.207	578	730	2.292
1 " 1933..	707 2)	1.279	564	722	2.275
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluip. der activa. 2) Benevens f 152.000 buitenslands.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 September 1933.

Activa.			
Binnenl. Wis- Hfdbk. f	27.491.567,62		
sels, Prom., Bijbnk. "	651.069,86		
enz. in disc. Ag.sch. "	3.925.556,45	f	32.068.193,93
Papier o. h. Buitenl. in disconto	"	—
Idem eigen portef. f	1.248.750,—	"	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "	—	"	1.248.750,—
Beleeningen incl. vrsch. Hfdbk. f	101.392.968,38 ¹⁾		
in rek.-crt. Bijbnk. "	3.830.411,72		
op onderp. Ag.sch. "	40.294.979,33		
	f 145.518.359,43		
Op Effecten f 144.358.725,— ¹⁾		
Op Goederen en Spec. "	1.159.634,43	"	145.518.359,43 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	"	—
Munt, Goud f 111.858.255,—		
Muntmat., Goud " 715.193.880,99		
	f 827.052.135,99		
Munt, Zilver, enz. " 23.184.288,08		
Muntmat., Zilver " —		850.236.424,07 ²⁾
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfondsen " 21.510.224,94		
Gebouwen en Meub. der Bank " 5.000.000,—		
Diverse rekeningen " 6.054.070,89		
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/'32, S. No. 221) " 18.331.195,17		
	f 1.079.967.218,43		

Passiva.

Kapitaal f	20.000.000,—
Reservefondsen "	3.749.272,82
Bijzondere reserve "	5.000.000,—
Pensioenfondsen "	8.819.242,55
Bankbiljetten in omloop "	928.448.100,—
Bankassigtiën in omloop "	53.448,23
Rek.-Cour. { Het Rijk f	10.485.902,72	
saldo's: { Anderen " 101.916.232,59 "	112.402.135,31
Diverse rekeningen "	1.495.019,52
	f	1.079.967.218,43

Beschikbaar metaalsaldo f 434.393.931,24
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is .. 1.085.984.828,—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 76.424.425,—
 2) Waarvan in het buitenland " 3.020.302,58

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
4 Sept. '33	111858	715.194	928.448	112.456	434.394	81
28 Aug. '33	111858	714.756	911.565	137.754	431.751	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
4 Sept. 1933	32.068	—	145.518	1.249	6.054
28 Aug. 1933	34.977	—	145.882	1.249	6.659
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
2 Spt. '33 ²⁾	140.720		194.380	29.680	51.096
26 Aug. '33 ²⁾	140.530		193.700	29.770	51.142
5 Aug. 1933	99.925	42.643	199.706	28.795	51.168
29 Juli 1933	99.906	43.008	197.357	28.198	52.692
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
2 Spt. '33 ²⁾	530	80.840		14.300	63
26 Aug. '33 ²⁾	580	78.410		16.180	63
5 Aug. 1933	4.020	9.511	48.758	24.957	62
29 Juli 1933	4.284	9.514	45.744	25.569	63
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
30 Aug. 1933	191.666	374.003	76.280	9.973	11.698
23 " 1933	191.498	374.556	75.613	10.060	11.481
22 Juli 1914	40.164	29.317		33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
30 Aug. '33	83.196	41.960	79.425	42.930	77.663	47,2
23 " '33	84.906	32.243	90.543	42.401	76.942	46,5
22 Juli '14	11.005	14.736	42.185		29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
25 Aug. '33	82.227	845	1.291	4.569	1.361	2.688	3.200
18 " '33	82.093	866	1.294	4.178	1.374	2.723	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
25 Aug. '33	6.417	2.298	81.143	770	2.005	19.657
18 " '33	6.437	2.341	81.530	955	2.027	18.594
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
31 Aug. 1933	307,3	93,8	74,4	3.150,8	163,1
23 " 1933	286,8	73,7	74,2	2.928,7	64,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
31 Aug. 1933	320,2	548,6	3.521,2	415,5	217,7
23 " 1933	319,8	503,8	3.251,4	420,3	221,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 31, 23 Aug. 1933, resp. 14, 30 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
31 Aug. 1933	2.700	65	765	54	355	40	3.612	110	248
24 " 1933	2.692	65	759	53	355	40	3.565	103	288

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
16 Aug. '33	3.582,2	2.789,4	240,9	165,9	7,5
9 " '33	3.577,8	2.794,2	248,8	156,3	7,6

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
16 Aug. '33	2.058,9	2.996,3	2.616,5	146,2	63,8	68,1
9 " '33	2.048,3	2.999,2	2.595,6	146,2	63,9	68,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.
 2) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
9 Aug. '33	28	8.538	7.986	1.708	15.591	4.537
2 " '33	31	8.546	8.011	1.664	15.568	4.533

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of England zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de betreffende valuta.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 September 1933.

Gedurende de afgelopen week was voor tarwe, in het bijzonder in Engeland, de vraag aanmerkelijk beter dan eenigen tijd het geval was geweest. Met beteren afzet van meel zijn er meer inkoop en gedaan van Canadeesche en Australische tarwe en vooral trok het de aandacht, dat veel Russische tarwe op September-aflading naar Engeland is verkocht. Het aanbod uit Frankrijk heeft vrijwel opgehouden, doch Duitsland bleef tot lage prijzen aan de markt en ook dit leidde tot geregelde zaken naar Engeland. Eenigszins heeft ook het resultaat van de Londensche Tarweconferentie bijgedragen tot de betere stemming, omdat daarvan nog in dit seizoen eenige vermindering der verschepingen uit uitvoerlanden en in de toekomst een afnemning van den verbouw in de groote overzeesche productiegebieden te verwachten is. Naar verluidt zijn de uitvoerlanden het intusschen eens geworden over de onderlinge verdeling van het voor den gezamenlijken uitvoer van dit seizoen vastgestelde maximum van 560 miljoen bushels (70 miljoen quarters). Daarvan zou dan Canada 25 miljoen quarters mogen uitvoeren, de Ver. Staten 5.8 miljoen, Australië 13 miljoen, Argentinië 14 miljoen. De restende ongeveer 12 miljoen blijven dan over voor Rusland en de Balkanlanden. Het totaal is nog iets hooger dan de tegenwoordig bekende schattingen van de behoefte der invoerlanden en tevens mag worden opgemerkt, dat deze maxima slechts in zeer beperkte mate het opruimen der nog in Noord-Amerika aanwezige groote voorraden zullen mogelijk maken. Het is dus maar een gelukkige omstandigheid, dat de oogst in de Ver. Staten dit jaar zeer klein is en ook de Canadeesche Prairie-provincies een beperkte opbrengst heeft. Deze schijnt echter wat grooter te worden dan de ramingen van 210 à 225 miljoen bushels, die onlangs de ronde deden. Men spreekt nu althans van bijna 270 miljoen bushels. In het Oosten van Australië, waar nog steeds over droogte werd geklaagd, is deze week regen gevallen. De termijmarkten in Noord-Amerika hebben van een betere stemming weinig doen blijken. Chicago meldde weder sterke prijschommelingen en was nu en dan zeer flauw. Op 2 en 4 September waren Noord-Amerikaansche markten gesloten; op 1 September was het slot te Chicago 2 dollarcenten lager dan op 28 Augustus. Te Winnipeg was het moeilijk de minimum-prijzen te handhaven. De prijzen waren tenslotte $\frac{3}{4}$ dollarcent per 56 lbs. lager. Argentinië is op 2 en 4 September wat vaster gelooopen, ofschoon de afzet van Argentijnsche tarwe in Europa onbevredigend is. Op 4 September sloten de termijmarkten te Rosario 20 en Buenos Aires 19 cents hooger dan op 28 Augustus.

Rogge blijft uit Polen en Duitsland zeer goedkoop te koop, al is de prijs iets hooger dan onlangs het geval is geweest. Scandinavië en ook Nederland hebben toen van deze goedkope rogge vrij wat gekocht, maar het aanbod is zoo groot, dat een aanmerkelijke prijsverbetering niet mogelijk bleek. In het bijzonder Polen heeft een zeer grooten oogst. Argentinië en Hongarije worden in den verkoop van hun rogge in sterke mate door het goedkope Poolse aanbod belemmerd.

Maïs ontmoette deze week betere vraag in Ierland, doch elders wordt over slechten afzet geklaagd, al was dan in Engeland de omzet eveneens wat minder teleurstellend dan tevoren. In Nederland waren de aanvoeren deze week onbetekenend, waardoor de aanwezige voorraden grotendeels konden worden opgeruimd. Prijsverbetering trad er niet in, doch voor spoedige maïs viel een kleine premie boven stoomende booten te bedingen. Overigens is deze latere maïs evenals maïs op aflading en levering tegenwoordig in Nederland moeilijk te plaatsen

wegens de onzekerheid, die er geschapen is door het Crisis-Graanbesluit en de bij den graanhandel heerschende vrees, dat wijzigingen in het tarief der heffingen zullen worden aangebracht. Het zou inderdaad tot geregelde toestanden in den graanhandel leiden, indien de op dit punt bestaande onzekerheid kon worden opgeheven.

In deze en de volgende week zullen in Nederland aanzienlijke hoeveelheden Plata- en Donaumaïs arriveeren, die dan de betrekkelijke schaarschte, welke hier nu wordt gevoeld, gemakkelijk in haar tegendeel kunnen doen verkeeren. Tot weder iets lagere prijs werden uit stoomende booten deze week zaken in Platamaïs gedaan, doch aan het einde der week vond eenige verbetering plaats, terwijl ook Argentinië op 2 en 4 September vaster was. De termijmarkten sloten daar voor maïs op den 4den, 7 en 10 centavos hooger dan een week tevoren. Uit Roemenië blijven berichten komen over een zeer grooten maïsogst evenals uit Bulgarije, doch met het aanbod van Donaumaïs zijn deze landen wat terughoudender geworden met eenige verhooging der prijzen.

Gerst is nog steeds op het uiterst lage prijspeil van de vorige week blijven hangen. De oogst is blijkbaar in Roemenië zeer groot geweest en dat schijnt ook te gelden voor Rusland, dat met zijn verschepingen voortgaat. Russische en Roemeensche gerst is tot de lage prijzen deze week vrij geregeld in Engeland gekocht, doch naar Nederland is de omvang der Roemeensche zaken afgenomen. Voorraden van gerst zijn in de Nederlandsche havens grotendeels opgeruimd, doch tot meerdere vraag voor latere posities heeft dat nog niet geleid. Het aanbod van gerst uit Argentinië blijft op het verlaagde prijsniveau gering.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren gedurende de afgelopen week weer ongeanimeerd, hoewel er een vaste ondertoon te bespeuren viel.

Nadat tegen het einde der voorafgaande week in Amerika hoofdzakelijk door raffinadeurs eenige flinke partijen ruwsuiker uit de markt genomen werden, begon deze week in rustige stemming. Zoowel koopers als verkoopers waren uiterst gereserveerd. Voor eenige kleinere partijtjes werd ca. 1.60 d.c. c. & fr. basis Cubasuiker bedongen.

De stemming op de New-Yorksche termijmarkt was afwachtend met het oog op de gebeurtenissen in Cuba en te Washington. Na eenige niet noemenswaardige fluctuaties belandden de noteringen aan het slot op de volgende cijfers: Sept. 1.46, Oct. 1.51, Dec. 1.58, Jan. 1.60 en Mrt. 1.65, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.60 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 20.000 tons, de versmeltingen 50.000 tons tegen 58.000 tons verleden jaar en de voorraden 296.000 tons tegen 261.400 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1933	1932	1931
	tons	tons	tons
Productie (Raming)	1.994.528	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	30.263	26.296	28.689
Totaal sedert 1/1	924.873	1.394.602	1.707.544
Verscheppingen	59.284	93.800	74.654
Voorraad	695.961	921.622	1.192.932

Volgens F. O. Licht wordt in zoo goed als alle landen sterk naar regens verlangd, daar de in de voorafgaande week gevallen neerslag niet voldoende was en de bieten bijna overal nog zeer ten achter zijn.

In Engeland werden de prijzen voor geraffineerd met 3 d. verhoogd, tengevolge van den bevredigenden af-

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Aug./2 Sept. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	27 Aug./2 Sept. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	9.302	926.276	933.577	—	19.956	7.800	946.232	941.377
Rogge	4.501	265.243	357.339	—	5.069	1.743	270.312	18.712
Boekweit	746	14.570	16.969	—	25	—	14.595	357.339
Maïs	18.808	745.807	940.262	450	135.635	237.436	881.442	1.177.698
Gerst	7.054	243.900	260.988	250	24.200	8.535	268.100	269.523
Haver	1.152	99.624	128.611	—	2.821	3.241	102.445	131.852
Lijnzaad	718	155.211	200.439	—	189.974	282.522	345.185	482.961
Lijnkoek	5.680	69.008	72.359	—	200	50	69.208	72.409
Tarwemeel	298	12.653	15.737	5	4.970	9.559	17.623	25.296
Andere meelsoorten	429	34.299	26.156	250	6.945	8.721	41.244	34.877

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. 2)		ROGGE No. 2 Canada loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/ A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		DRUIVEN Black Ali- cante p. KG. Westland		TOMATEN A p. 100 KG Westland		BLOEM- KOOL 1e soort p. 100 st. Groot- broek 5)		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v. 3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1927	14,75	85,8	12,47 ⁶	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1928	13,47 ⁷	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	0,80	100,0	20,—	100,0	14,80	100,0	93,—	100,—	77,50	
1929	12,25	71,2	10,87 ⁸	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	0,64	80,0	16,—	80,0	17,23	116,4	96,40	103,7	93,12 ⁹	
1930	9,67 ⁸	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	0,62	77,5	20,—	100,0	14,22	96,1	108,—	116,1	72,90	
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	0,49	61,3	14,50	72,5	7,54	50,9	88,—	94,6	48,—	
1932	5,22 ⁶	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	0,41	51,3	11,50	57,5	9,92	67,0	61,—	65,6	37,50	
Jan. 1931	6,52 ⁶	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	—	—	—	—	—	—	96,—	103,2	56,—	
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	—	—	—	—	—	—	91,—	97,8	50,—	
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	—	—	—	—	—	—	90,—	96,8	51,—	
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	—	—	—	—	—	—	97,—	104,3	47,—	
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	—	—	—	—	—	—	98,—	105,4	45,—	
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	—	—	—	—	—	—	101,—	108,6	41,—	
Juli "	5,42 ⁶	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	—	—	23,—	115,0	—	—	95,—	102,2	49,—	
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	0,65	81,3	8,50	42,5	—	—	94,—	101,1	54,—	
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	0,48	60,0	9,—	45,0	12,21	82,5	84,—	90,3	50,—	
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	0,34	42,5	17,50	87,5	4,38	29,6	75,—	80,6	64,5	
Nov. "	5,82 ⁶	33,9	5,47 ⁵	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	—	—	—	—	6,04	40,8	72,—	77,4	48,—	
Dec. "	4,92 ⁶	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	43,—	
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	40,—	
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,—	73,1	34,—	
Maart "	5,52 ⁶	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	32,—	
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	28,—	
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	26,—	
Juni "	5,22 ⁶	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	34,—	
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	—	—	15,50	77,5	—	—	64,—	68,8	35,50	
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ⁵	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	0,56	70,0	8,—	40,0	—	—	62,—	66,7	40,50	
Sept. "	5,47 ⁶	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	0,37	46,3	5,50	27,5	9,78	66,1	55,—	59,1	42,50	
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ⁵	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	0,30	37,5	17,—	85,0	10,81	66,3	51,—	54,8	44,—	
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	9,18	68,8	53,—	57,0	46,—	
Dec. "	4,72 ⁵	27,8	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	
Jan. 1933	4,95	28,5	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	
Febr. "	4,77 ⁵	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁵	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁵	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	
Juli "	5,82 ⁶	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	13,55	67,8	—	—	49,25	53,0	48,50	
Aug. "	5,30	30,8	3,55	27,2	61,25	26,5	67,75	28,7	161,50	34,0	0,41	51,3	8,—	40,0	—	—	49,—	52,7	49,25	
28 4 Sept. "	5,10	29,7	3,60	27,5	60,50	26,1	64,00	27,1	159,00	34,4	0,37	46,3	4,44	22,2	—	—	50,— ⁶	53,8	48,50 ⁶	
4 Sept. "	5,10	29,7	3,50	26,8	61,00	26,3	64,00	27,1	167,50	36,2	—	—	—	—	—	—	50,— ⁷	53,8	50,— ⁷	

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 3) Tot Jan. 1928 Maling; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1931 Langendijk. 4) 26 Aug. 5) 1 Sept. 6) 24 Aug. 7) 25 Aug.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 tijn 33,9 ⁰ Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64,66 ⁰ §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
	fl.	%	fl.	%	§cts.	%	§ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
Jan. 1931	10,30	95,4	0,85	50,6	6,08	40,9	10,30	44,3	8,31	28,4	3,09	33,1	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
Febr. "	10,30	95,4	0,85	50,6	6,14	41,3	10,95	47,1	9,58	32,7	3,55	38,0	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
Maart "	10,30	95,4	0,66	39,3	6,07	40,9	10,90	46,9	9,70	33,1	3,56	38,1	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
April "	10,15	94,0	0,53	31,5	5,66	38,1	10,25	44,1	8,68	29,7	3,31	35,4	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
Mei "	10,00	92,6	0,53 ⁵	31,5	5,37 ⁵	36,2	9,40	40,4	8,18	27,9	3,01	32,2	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
Juni "	10,00	92,6	0,34	20,5	4,24	28,5	9,10	39,1	7,54	25,8	3,01	32,2	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
Juli "	10,00	92,6	0,24 ⁵	14,3	3,40 ⁵	22,9	9,25	39,8	7,73	26,4	3,35	35,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
Aug. "	10,00	92,6	0,43	25,9	3,94	26,5	7,20	31,0	5,94</											

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	ZUIVEL EN EIERN										METALEN													
	BOTER p.K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOLD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	£	%	£	%	£	%	sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
1925	2.31	100.0	—	56.1	100.0	9.18	100.0	62.1/6	100.0	36.8/6	100.0	26.1/7-	100.0	73/-	100.0	67/-	100.0	36.3/6	100.0	85/6	100.0	32 1/8	100.0	
1926	1.98	85.7	—	43.15	77.1	8.15	88.8	58.1/-	93.5	31.1/6	85.3	29.0/7/6	111.1	86/6	118.5	68/8	102.5	34.2/6	94.3	85/-	99.5	28 1/8	89.3	
1927	2.03	87.9	—	43.30	77.3	7.96	86.7	55.14/-	89.7	24.4/-	66.4	29.0/4-	110.8	73/-	100.0	64/6	96.3	28.10/-	78.8	85/-	99.5	26 3/4	83.3	
1928	2.11	91.3	—	48.05	85.8	7.99	87.0	63.16/-	102.8	21.1/-	57.8	22.7.5/-	86.8	66/-	90.4	62/8	93.5	25.5/6	69.9	85/-	99.5	26 1/8	81.1	
1929	2.05	88.7	—	45.40	81.1	8.11	88.3	75.14/-	121.9	23.5/-	63.8	20.3.15/6	77.8	70/6	96.6	68/9	102.6	24.17/6	68.8	85/-	99.5	24 1/8	76.2	
1930	1.66	71.9	—	38.45	68.7	6.72	73.2	54.13/-	88.0	18.1/6	49.6	14.2.5/-	54.3	67/-	91.8	59/6	88.8	16.17/-	46.6	85/-	99.5	17 1/8	55.4	
1931	1.34	58.0	—	31.30	56.9	5.35	58.3	36.5/-	58.4	12.1/-	33.1	11.0.1/-	42.0	55/-	75.3	47/6	70.9	11.10/6	31.9	92/6	108.2	13 1/8	41.6	
1932	0.94	40.7	—	22.70	40.5	4.14	45.1	22.17/-	36.8	8.12/-	23.6	9.7.2/-	37.1	42/-	57.5	37/-	55.2	9.16/-	27.1	118/-	138.0	12 1/8	40.1	
Jan. '31	1.61	69.7	—	32.25	57.6	6.63	72.2	45.7/6	73.1	14.-/6	36.5	11.6.8/-	44.4	60/6	82.9	51/6	76.9	12.18/6	35.7	85/-	99.5	13 1/8	42.2	
Febr. "	1.67	71.9	—	33.80	60.4	6.21	67.6	45.1/6	72.6	13.5/6	36.4	11.7/-	44.7	58/6	80.3	50/7	75.5	12.10/-	34.6	85/-	99.5	12 1/2	38.9	
Mrt. "	1.47	63.6	—	35.00	62.5	4.94	53.8	45.1/6	72.6	13.3/6	36.2	12.2.1/-	46.6	58/6	80.3	48/10	72.9	12.8/6	34.3	85/-	99.5	13 1/8	41.8	
Apr. "	1.35	58.4	—	31.60	56.4	4.20	45.8	42.15/6	68.9	12.10/-	34.3	11.3.4/-	43.2	58/6	80.3	49/6	73.9	11.12/-	32.1	85/-	99.5	13 1/8	40.9	
Mei "	1.26	54.5	—	30.85	55.1	4.07	44.4	39.6/6	63.4	11.10/6	31.6	10.4.17/-	40.0	58/6	80.3	48/-	71.6	10.13/6	29.5	85/-	99.5	12 1/8	40.3	
Juni "	1.29	55.8	—	33.50	59.8	4.30	46.8	36.6/6	58.5	11.11/6	31.8	10.6.2/6	40.5	58/6	80.3	47/1	70.3	11.10/-	31.8	85/-	99.5	12 1/8	40.1	
Juli "	1.32	57.1	—	37.75	67.4	4.40	47.9	34.14/-	55.9	12.15/6	35.1	11.2.5/6	42.9	58/6	80.3	48/9	72.8	12.11/-	34.7	85/-	99.5	13/4	41.2	
Aug. "	1.30	56.3	—	36.00	64.3	4.98	54.2	32.15/-	52.8	11.19/6	32.9	11.4.9/6	43.9	58/6	80.3	47/9	71.3	11.14/6	32.0	85/-	99.5	12 3/8	39.9	
Sept. "	1.27	55.0	—	32.25	57.6	5.77	62.9	30.3/6	48.6	11.4/-	31.1	11.1.16/-	42.7	53/6	76.0	46/7	69.5	10.19/-	30.3	91/3	106.8	13 1/8	41.4	
Oct. "	1.24	53.7	—	26.25	46.9	6.27	68.4	28.2/6	45.3	10.9/6	28.8	10.1.1/6	38.6	46/-	63.0	44/8	66.7	10.7/6	28.7	106/3	124.3	13 1/8	43.0	
Nov. "	1.17	50.6	—	24.75	44.2	7.07	77.0	27.19/6	45.1	11.5/-	30.9	10.2.-/6	39.0	44/6	61.0	43/6	64.9	10.15/6	29.6	110/9	129.5	14 1/8	45.1	
Dec. "	1.18	51.1	—	21.40	38.2	5.32	58.0	27.6/6	44.2	10.16/-	29.6	9.8.17/6	37.8	41/6	56.8	43/3	64.6	10.2/6	28.0	122/6	143.3	14 1/8	44.6	
Jan. '32	1.16	50.2	—	25.75	46.0	4.71	51.3	27.14/6	44.7	10.14/-	29.4	9.8.18/-	37.8	41/6	56.8	42/-	62.7	10.6/6	28.5	120/3	140.7	13 1/8	43.2	
Febr. "	1.34	58.0	—	27.75	49.6	3.79	41.3	26.4/-	42.2	10.5/-	28.1	9.9.2/6	37.9	41/6	56.8	40/-	59.7	10.-/6	27.6	119/6	139.9	14	43.6	
Mrt. "	0.98	42.4	—	23.65	42.2	3.42	37.3	24.18/-	40.1	9.9/-	25.9	9.6.6/-	36.8	44/-	60.3	40/-	59.7	9.11/-	26.4	114/-	133.5	13 3/4	42.8	
Apr. "	0.99	42.9	—	19.60	35.0	2.77	30.2	23.8/-	37.7	8.16/6	24.2	8.4.15/6	32.4	45/-	61.6	37/6	56.0	9.2/-	25.2	110/3	129.0	13 1/8	40.9	
Mei "	0.82	35.5	—	19.65	35.1	2.88	31.4	21.6/-	34.3	8.-/6	22.0	8.9.13/6	34.2	44/-	60.3	37/6	56.0	9.9/-	26.1	112/9	132.0	12 1/8	39.3	
Juni "	1.11	48.1	—	24.25	43.3	3.08	33.5	20.12/6	33.2	7.5/-	19.9	8.4.9/-	32.3	44/-	60.3	37/6	56.0	8.13/-	23.9	113/6	132.7	12 1/8	39.3	
Juli "	0.96	41.6	0.45	19.55	34.9	3.12	34.0	19.2/6	30.8	7.3/6	19.7	9.0.17/6	34.7	42/6	58.2	37/-	55.2	8.6/6	23.0	116/-	135.7	12 1/8	38.5	
Aug. "	0.76	32.9	0.58	17.90	32.0	3.72	40.6	22.4/6	35.8	7.17/6	21.6	10.1.-/6	38.6	42/-	57.5	36/6	54.5	9.13/6	26.7	118/6	138.6	12 3/8	39.9	
Sept. "	0.84	36.4	0.65	19.70	35.2	4.64	50.5	25.8/-	40.9	9.10/6	26.1	10.9.9/6	41.8	42/-	57.5	35/-	52.2	11.2/-	26.7	118/9	138.8	13	40.5	
Oct. "	0.82	35.5	0.73	25.50	45.5	5.73	62.4	22.5/6	35.9	8.7/-	22.9	10.5.13/6	40.4	41/-	56.2	34/6	51.5	10.8/6	28.8	121/6	142.1	12 1/8	38.9	
Nov. "	0.81	35.1	0.78	26.50	47.3	6.65	72.4	21.9/6	35.4	8.4/6	22.6	10.4.7/6	39.9	40/-	54.8	34/6	51.5	10.8/-	28.7	125/9	147.2	12 1/8	38.3	
Dec. "	0.73	31.6	0.85	22.50	40.5	5.12	55.7	19.12/6	31.6	7.9/6	20.5	10.0.10/6	38.4	39/-	53.4	34/6	51.5	10.7/-	28.6	125/9	147.2	11 1/2	35.8	
Jan. '33	0.73	31.6	0.89	21.75	38.8	4.27	46.7	19.17/6	32.0	7.8/-	20.3	10.0.1/6	38.1	40/6	55.5	34/6	51.5	9.19/-	27.5	122/8	143.5	11 1/8	36.4	
Febr. "	0.65	28.1	0.91	20.60	36.8	4.35	47.4	20.3/-	32.5	7.7/-	20.2	10.4.7/6	39.9	43/-	58.9	34/-	50.7	9.15/-	27.0	120/5	140.8	11 1/8	37.2	
Mrt. "	0.53	22.9	0.99	19.40	34.6	2.80	30.5	20.-/6	32.3	7.10/-	20.6	10.4.18/3	40.1	43/-	58.9	34/7	51.6	10.7/-	28.8	120/5	140.8	12 1/8	38.7	
Apr. "	0.54	23.4	1.-	18.55	33.1	2.07	22.6	20.11/6	33.1	7.12/6	20.9	10.9.17/-	42.0	43/-	58.9	35/6	53.0	10.8/6	28.8	120/1	140.4	12 3/8	39.9	
Mei "	0.52	22.5	1.-	21.80	38.9	2.49	27.1	23.6/6	37.6	8.6/-	22.9	12.8.17/6	49.2	41/6	56.8	36/6	54.5	10.13/-	29.4	123/6	144.4	13 1/4	41.2	
Juni "	0.52	22.5	1.-	23.50	42.0	2.50	27.2	25.7/-	40.8	9.4/-	25.3	15.1.10/-	57.9	42/-	57.5	37/-	55.2	11.12/6	32.1	122.3 1/2	143.0	13 1/4	41.2	
Juli "	0.55	23.8	1.-	18.50	33.0	2.60	28.3	25.16/-	41.6	9.2/-	25.0	14.8.1/6	56.5	41/6	56.8	35/-	52.2	12.1/-	33.3	123/10	144.9	12 1/8	38.7	
Aug. "	0.63	27.3	1.-	18.90	33.8	3.57	38.9	24.5/-	39.1	8.4/6	22.6	14.5.3/-	55.5	41/-	56.2	35/-	52.2	11.7/-	31.4	125/10	147.2	12	37.4	
28 Aug. "	0.66	28.6	1.-	18.-	32.1	4.25	46.3	23.13/6	38.1	8.1/-	22.1	14.3.4/6	54.7	40/-	54.8	35/-	52.2	11.5/-	31.1	128/8 1/2	150.5	11 3/4	36.6	
4 Sept. "	0.63	27.3	1.-	19.50	34.2	4.05	44.1	23.6/6	37.6	8.1/-	22.1	14.2.7/-	54.4	39/6	54.1	35/-	52.2	11.-/6	30.4	131/-	153.2	11 3/8	36.8	

1) 6 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 2) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche 74/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. Van 19 Sept. 1932 tot 24 Juli 1933 62/63 K.G. Zuid-Russische. 3) De jaren 1928 en 1929 Broek op

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	BOUWMATERIALEN										KOLONIALE PRODUCTEN									
	VURENHOUT basis 7 ^e f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		STEENEN				CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. thee v. Java en Sumatra thee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER	
	f.	%	f.	%	f.	%	sh.	%	f.	%	cts.	%	sh.	%	f.	%	cts.	%	Grondstoffen	Koloniale producten
1925	159.75	100	15.50	100	19	100	42/6	100	35.87	100.0	61.375	100.0	2/11.625	100.0	18.75	100.0	84.5	100.0	100.0	100.0
1926	153.50	96.1	15.75	101.6	19.50	102.6	49/-	115.3	34.-	94.8	55.375	90.2	2/-	67.4	17.50	93.3	94.25	111.5	96.0	102.6
1927	160.50	100.5	14.50	93.5	18.50	97.4	68/-	160.0	32.62	90.9	46.875	76.4	1/6.375	51.6	19.12	102.0	82.75	97.9	87.5	109.1
1928	151.50	94.8	12.-	77.4	18.50	97.4	57/3	134.9	31.87	88.9	49.625	80.9	-10.75	30.2	15.85	84.5	75.25	89.1	84.6	97.4
1929	146.00	91.4	14.-	90.3	21.25	111.8	45/10	107.9	27.37	76.3	50.75	82.7	-10.25	28.8	13.-	69.3	69.25	82.0	81.9	85.5
1930	141.50	88.6	12.50	80.6	20.75	109.2	34/11	82.2	22.62	63.1	32	52.1	-5.875	16.5	9.60	51.2</				

zet. Raffinadeurs traden daarna weer als koopers voor ruwruis, al was het slechts op bescheiden schaal. Op de Londensche termijnmarkt was het zeer rustig. De flauwe stemming van het Pond beïnvloedde het zaken doen en veroorzaakte iets hogere noteringen, waardoor het slot er als volgt uitzag: Sept. Sh. 5/-, Dec. Sh. 5/4, Mrt. Sh. 5/7½ en Mei Sh. 5/10¼.

Op Java verkocht de N.I.V.A.S. ca. 13.000 tons Superieur en ca. 11.000 tons bruine suiker.

Hier te lande was de markt weer zeer kalm. De noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt bleven gedurende de geheele week practisch onveranderd en luidden aan het slot als volgt: Aug. f 47/8, Dec. f 5¼, Mrt. f 5½ en Mei f 5½.

KOFFIE.

Ook gedurende de afgelopen week bleef de markt in onveranderd kalme stemming verkeren. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië waren meerendeels onveranderd à een fractie lager. Daar echter de dollarkoers in den loop der week wederom daalde, kwamen de offer-tes den Nederlandschen importeurs goedkoop uit dan een week geleden.

Uit de gisteren bekend gemaakte weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa verscheept zijn 136.000 balen tegen 50.000 balen in de week daarvóór en naar de Vereenigde Staten 100.000 balen tegen 106.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 32.000 balen tegen 29.000 balen en naar de Vereenigde Staten 8.000 balen tegen 26.000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa 107.000 balen tegen 65.000 balen en naar de Vereenigde Staten 106.000 balen tegen 109.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden opgegeven 81.000 balen te Santos en 1000 balen te Rio, tezamen 82.000 balen.

Uit een dezer dagen ontvangen officieele telegrafische mededeeling is gebleken, dat de voorraden, teruggehouden in de binnenlandsche pakhuizen en in de spoorwegstations van de Staten Sao Paulo en Minas Geraes, bedragen hebben op 31 Juli 13.530.000 balen, waarvan 5.626.000 balen bestemd waren tot vernietiging door het Nationale Koffie-Departement. Deze voorraden bedroegen op 30 Juni 14.345.000 balen, waarvan 6.328.000 balen tot vernietiging door het Koffie-Departement waren bestemd. De voorraden zijn dus in de maand Juli verminderd met 815.000 balen.

De uitklaringen van Nederlandsch-Indië in de maand Juli hebben bedragen: naar Nederland 39.798 picols, naar de Vereenigde Staten 3.284 picols, naar Scandinavië 22.849 picols, naar Frankrijk 36.125 picols, naar overig Europa 32.448 picols, totaal 134.504 picols tegen 150.740 picols in Juli 1932. Van 1 Januari tot 30 Juni bedroegen de uitklaringen dit jaar 460.331 picols tegen 711.999 picols verleden jaar.

Volgens een telegram uit Rio van de „Centro” zou de 1933/34 oogst van Rio, Minas, Esperito Santo tezamen geraamd worden op 6.800.000 balen, hetgeen een verlaging van 20 % beteekent.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op ca. 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering der bekende bonus van 10 %, voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping ongeveer \$ 9.95 à 10.10 per cwt. en voor dito Prime ongeveer \$ 10.05 à 10.35. Voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, komen de offer-tes, op dezelfde wijze berekend, uit op ongeveer \$ 8.45 à 8.50. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in goud-dollars:

Santos Superior — \$ 6.90 à 7.—
 „ Prime — „ 6.95 à 7.15
 Rio 7 — „ 5.85 à 5.90

wat voor Santos, in vergelijking met een week geleden, 0.15 à 0.25 en voor Rio 0.15 à 0.20 goud-dollar per cwt. lager is.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn onveranderd. De noteringen zijn aan te nemen op:

Palembang Robusta, September-verscheping, 12½ ct.;
 Benkoelen Robusta, September-verscheping, 12½ ct.;
 Mandheling Robusta, September-verscheping, 14 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, September-verscheping, 16¼ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteringen ½ à ¼ ct. per ½ K.G. terug. September noteert thans 11½, December 11½, Maart 12 en Mei 12½ ct.

De officieele loco-notering van Superior Santos bleef alhier ongewijzigd 20½ ct. en die van Robusta 20 ct., alles per ½ K.G.

De slot-noteringen te New-York waren:

	Gemengd contract (basis Rio No. 7)				Santos contract (basis Santos No. 4)			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
1 September	\$ 5.69	5.97	6.13	6.22	8.14	8.42	8.55	8.65
28 Augustus	„ 5.49	5.77	5.94	6.04	7.89	8.17	8.35	8.45
21 Augustus	„ 5.52	5.75	5.90	5.98	8.02	8.23	8.35	8.44
14 Augustus	„ 5.57	5.80	5.90	5.99	7.84	8.06	8.12	8.19

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Augustus de aanvoer geweest is als volgt:

	1933 bn.	1932 bn.	1931 bn.
in Europa	894.000	542.000	986.000
„ Ver Staten van Amerika	1.117.000	566.000	862.000

Totaal... 2.011.000 1.108.000 1.848.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste acht maanden van het jaar bedroegen 15.450.000 balen tegen 14.600.000 balen in 1932 en 17.908.000 balen in 1931.

De Afleveringen in Augustus waren:

	1933 bn.	1932 bn.	1931 bn.
in Europa	779.000	771.000	985.000
„ Ver. Staten van Amerika	920.000	768.000	761.000

Totaal... 1.699.000 1.539.000 1.746.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste acht maanden van het jaar waren 14.797.000 balen tegen 14.933.000 balen in 1932 en 16.379.000 balen in 1931.

De zichtbare voorraad was op 1 September in Europa 2.144.000 balen tegen 2.029.000 balen op 1 Augustus. In Amerika bedroeg hij 1.244.000 balen tegen 1.047.000 balen op 1 Augustus. In Europa en in Amerika tezamen was de voorraad dus op 1 September 3.388.000 balen tegen 3.076.000 balen op 1 Augustus. Hij bedroeg op 1 September 1932 — 3.721.000 balen en op 1 September 1931 — 4.048.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 September 6.891.000 balen tegen 6.699.000 balen op 1 Augustus en 6.008.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan de cijfers van 1 September nog niet bekend zijn, doch die op 1 Augustus 1933 bedroegen 13.575.000 balen en op 1 September 1932 niet zijn bekend gemaakt).

Rotterdam, 4 September 1933.

STEENKOLEN.

In plaats van de verbetering, welke men in Wales verwacht had, blijkt thans uit de omzetcijfers gedurende de laatste 14 dagen, dat de toestand nog wat slechter geworden is.

De voorraden blijven groot, de bezwaren aan de Coal Mines Act verbonden worden steeds sterker gevoeld, te meer waar Poolsche, Russische en Duitse exporteurs overal zeer concurrerend optreden, waardoor Welsh kolen dikwijls uitgeschakeld worden.

Duitschland en Polen vechten nog steeds om den afzet in Ierland, de prijzen blijven afbrokkelen, waardoor er voor de exporteurs meer risico dan winst in die zaken zit. Prima Poolsche kolen worden tegen 18/3 c.i.f. Dublin geleverd in ladingen van 2.000 ton. Engeland had in Ierland gedurende Januari/Juli 1933 circa 620.000 ton minder omzet dan in dezelfde periode van 1932, terwijl Polen en Westfalen circa 500.000 ton in de genoemde zeven maanden van 1933 naar Ierland verscheepten.

Van Newcastle werden in de afgelopen 14 dagen 100.000 ton kolen méér geëxporteerd dan in dezelfde periode van 1932.

In Yorkshire verwacht men in September ook meer bedrijvigheid. De „Exporters Association” heeft reeds 300.000 ton boven het toegestane quantum aangevraagd, waarmede de mijnen instemmen. Men verwacht binnen enkele dagen de officieele beslissing. Dit alles klinkt dus wat hoopvoller. De prijzen zijn:

Northumberland ongezeefde	f 6.80
Durham ongezeefde	„ 7.20
Cardiff 2/3—1/3	„ 8.40
Schotsche gezeefde prime Lothians	„ 7.—
Yorkshire gewasschen Singles	„ 6.40
Westfaalsche Veförder	„ 8.25
„ Vlamstukken I	„ 9.—
„ Smeenootjes	„ 8.75
„ Gasvlamförder	„ 8.25
„ Gietcokes	„ 11.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 13.—

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Asterdam. Ongezeefde bunker-kolen f.o.b. Rotterdam/Asterdam f 6.90. Markt flauw. 5 September 1933.